FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM (fjärde avdelningen i utökad sammansättning)

den 11 juli 2007 *

I mål T-351/03,

Schneider Electric SA, Rueil-Malmaison (Frankrike), företrätt av A. Winckler och M. Pittie, avocats,

sökande,

med stöd av

Republiken Frankrike, företrädd av G. de Bergues, båda i egenskap av ombud,

intervenient,

mot

Europeiska gemenskapernas kommission, inledningsvis företrädd av P. Oliver, É. Gippini Fournier och C. Ingen-Housz, därefter av M. Oliver, O. Beyne och R. Lyal och slutligen av Oliver, Lyal och F. Arbault, samtliga i egenskap av ombud,

svarande,

* Rättegångsspråk: franska.

med stöd av

Förbundsrepubliken Tyskland, företrädd av W.-D. Plessing och M. Lumma, båda i egenskap av ombud,

intervenient,

angående en talan om ersättning för den skada som sökanden anser sig ha lidit till följd av kommissionens rättsstridiga handlande i förfarandet för bedömning av huruvida koncentrationen mellan Schneider Electric SA och Legrand SA var förenlig med den gemensamma marknaden,

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (fjärde avdelningen i utökad sammansättning)

sammansatt av domarna H. Legal, I. Wiszniewska-Białecka, V. Vadapalas, E. Moavero Milanesi och N. Wahl,

justitiesekreterare: handläggaren K. Pocheć,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 25 april 2007,

följande

Dom

Tillämpliga bestämmelser

1 I den lydelse som är tillämplig i målet föreskrivs i artikel 2.3 i rådets förordning (EEG) nr 4064/89 av den 21 december 1989 om kontroll av företagskoncentrationer (EGT L 395, s. 1, svensk specialutgåva, s. 16, rättelse i EGT L 257, 1990, s. 13), i dess lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 1310/97 av den 30 juni 1997 (EGT L 180, s. 1) (nedan kallad förordningen), att en koncentration som skapar eller förstärker en sådan dominerande ställning som medför att den effektiva konkurrensen inom den gemensamma marknaden eller en väsentlig del av denna påtagligt hämmas skall förklaras oförenlig med den gemensamma marknaden.

2 I artikel 3.1 b i förordningen föreskrivs att en koncentration skall anses föreligga bland annat när ett företag direkt eller indirekt förvärvar kontrollen över ett annat företag genom förvärv av värdepapper eller tillgångar.

3 I artikel 6.1 b i förordningen anges att kommissionen skall förklara en koncentration förenlig med den gemensamma marknaden när den anmälts enligt förordningen och, fastän den omfattas av denna, inte ger anledning till allvarliga tvivel avseende dess förenlighet med den gemensamma marknaden.

4 I annat fall skall kommissionen besluta att inleda det fördjupade granskningsförfarandet (nedan kallat inledande av steg II) enligt artikel 6.1 c.

5 I artikel 10.1 anges att dessa beslut skall fattas inom en månad från anmälan av koncentrationen eller från den dag då kompletterande uppgifter mottagits.

6 Enligt artikel 8.2 och 8.3 får kommissionen under steg II besluta att förklara koncentrationen förenlig med den gemensamma marknaden, i förekommande fall sedan de berörda företagen vidtagit ändringar, respektive förklara koncentrationen oförenlig med den gemensamma marknaden.

7 I artikel 10.3 anges att beslut om att förklara en koncentration oförenlig med den gemensamma marknaden skall fattas inom högst fyra månader från det att steg II inleddes.

8 Enligt artikel 8.4 får kommissionen, om en koncentration som förklarats oförenlig med den gemensamma marknaden redan har genomförts, genom ett beslut enligt punkt 3 eller genom ett särskilt beslut kräva att företagen delas upp eller att andra åtgärder som är nödvändiga för att återupprätta förutsättningarna för en effektiv konkurrens vidtas.

9 Enligt artikel 10.6 skall en anmäld koncentration anses ha förklarats förenlig med den gemensamma marknaden när kommissionen inte har fattat beslut om att inleda steg II senast inom en månad efter anmälan eller efter det att den mottog fullständiga upplysningar eller när den inte har fattat beslut i förenlighetsfrågan inom fyra månader från inledandet av steg II.

10 I artikel 10.5 anges att när gemenskapsdomstolen upphäver ett beslut av kommissionen skall de tidsfrister som anges i förordningen på nytt börja löpa från dagen för domen.

11 I artikel 7.1 föreskrivs att en koncentration inte får genomföras innan den anmälts och heller inte under de tre veckor som följer på anmälan.

12 Enligt artikel 7.3 utgör inte artikel 7.1 hinder för genomförandet av ett offentligt bud om övertagande som har anmälts till kommissionen, förutsatt att förvärvaren inte utövar de rösträttigheter som följer med aktierna i fråga eller gör det endast för att upprätthålla det fulla värdet av dessa investeringar och på grundval av en dispens som har lämnats av kommissionen enligt punkt 4.

13 Enligt artikel 7.4 kan kommissionen på begäran medge dispens från de skyldigheter som åläggs enligt punkterna 7.1 eller 7.3 i syfte att undvika att ett eller flera av de berörda företagen drabbas av en allvarlig skada. En sådan dispens kan förenas med villkor och ålägganden för att säkerställa förutsättningarna för en effektiv konkurrens. En dispens kan begäras och medges när som helst, även före anmälan eller efter transaktionen.

14 Slutligen föreskrivs i artikel 18.1 i förordningen att kommissionen innan den fattar beslut enligt bland annat artikel 8.3 skall lämna de berörda personerna, företagen och företagssammanslutningarna tillfälle att i varje skede av förfarandet fram till samrådet med den rådgivande kommittén yttra sig över de anmärkningar som framförs mot dem.

15 I artikel 18.3 anges att kommissionen skall fatta sitt beslut endast på grundval av de anmärkningar beträffande vilka parterna har haft möjlighet att framföra synpunkter, och att parternas rätt att under förfarandet gå i svaromål skall respekteras till fullo.

Målets bakgrund

16 Schneider Electric SA (nedan kallat Schneider eller bolaget) och Legrand SA är två franska bolag. Schneider är verksamt inom tillverkning och försäljning av varor och system för eldistribution, industriell kontroll och automatisering, och Legrand SA inom tillverkning och försäljning av elektriska apparater för lågspänningsinstallation.

17 Sektorn för produkter för eldistribution är uppdelad på följande produktmarknader.

Segment	Namn	Produkt
Segment 1	Huvudfördelnings-centraler	Skåpkomponenter, brytare, säkringar, etc.
Segment 2	Fördelningscentraler	Skåpkomponenter, brytare, säkringar, etc.
Segment 3	Kabelhyllor, kabel-stegar, prefabricerade kanalsken-fördelningar	Kabelhyllor, kabelstegar, prefabricerade kanalsken-fördelningar
Segment 4	Gruppcentraler	Skåpkomponenter, brytare, säkringar, ström-brytare, allpoliga brytare, etc.
Segment 5A	Elektrisk utrustning efter gruppcentralen	Kontrollsystem, system för säkerhet och skydd, komponenter för datornätverk

Segment 5B	Installationstillbehör	Förgreningsdosor, fastsättningsdon och material för kabeldragning efter och före gruppcentralen
Segment 5C	Kabelbackar	Golvskåp, vägglister, skyddsrör etc.
Industriella komponenter	Produkter för transformation och distribution Utrustning för styrning och indikering.	Utrustning för att förse industriell utrustning med växelström eller likström. Kopplingsutrustning för kontroll av industriell utrustning.

18 Grossisterna, som är lokala distributörer, köper från industriella tillverkare sådan materiel som används av professionella aktörer på området, såsom installatörer och fördelningscentralsmontörer. De sistnämnda sätter samman de olika delarna i elektriska fördelningscentraler.

19 Schneider och Legrand informerade kommissionen om ett tilltänkt förvärv i den mening som avses i artikel 3.1 b i förordningen varigenom Schneider skulle överta kontrollen av företaget Legrand i dess helhet genom ett offentligt bud om övertagande av samtliga aktier (nedan kallat det offentliga budet).

20 I en skrivelse av den 12 januari 2001 som utväxlades mellan ordförandena för de båda företagen angavs att styrelseordföranden i Legrand personligen skulle delta i utarbetandet av alla lösningar som presenterades för kommissionen och att varje åtagande avseende Legrand inte kunde föreslås eller medges av något av bolagen utan föregående överenskommelse mellan styrelseordförandena för Schneider och Legrand.

21 Den 15 januari 2001 tillkännagav de två företagen sin överenskommelse om den tilltänkta koncentrationen (nedan kallad koncentrationen) och Schneider lämnade ett förslag till offentligt bud på Legrands aktier till finansmarknadsrådet i Paris.

22 Det offentliga budet gällde mellan den 1 februari och den 7 mars 2001, och det anmäldes formellt till kommissionen den 16 februari 2001.

23 Parterna anmärkte i sina anmälningsformulär bland annat att det inte fanns någon anledning att befara att koncentrationen skulle medföra någon konglomeratverkan avseende segmenten 4 och 5 av de ifrågavarande sektoriella marknaderna.

24 Eftersom kommissionen ansåg att det förelåg allvarliga tvivel avseende koncentrationens förenlighet med den gemensamma marknaden inledde den med stöd av artikel 6.1 c i förordningen den 30 mars 2001 steg II i undersökningsförfarandet.

25 Kommissionen lämnade i skrivelse av den 6 april 2001 en begäran om upplysningar till Schneider och Legrand, med stöd av artikel 11.1 i förordningen.

26 Denna begäran om upplysningar följdes den 27 april 2001 av ett formellt beslut enligt artikel 11.5 i förordningen. Beslutet medförde enligt artikel 10.4 att den frist på fyra månader, räknat från inledandet av steg II, inom vilken kommissionen måste avgöra huruvida koncentrationen är förenlig med den gemensamma marknaden upphörde att löpa.

27 Efter att Cour d'appel de Paris (Frankrike) på talan av minoritetsägare i Legrand förklarat att det offentliga budet inte kunde upptas till prövning ingav Schneider den 7 juni 2001 ett ändrat offentligt bud, vilket förklarades kunna upptas till prövning och vilket gällde från den 21 juni till den 25 juli samma år.

28 Den 3 augusti 2001 lämnade kommissionen ett meddelande om invändningar till Schneider avseende att Schneider genom den anmälda koncentrationen skulle uppnå eller förstärka en dominerande ställning inom ett visst antal nationella sektoriella marknader.

29 Commission des opérations de bourse (den franska börsinspektionen) yttrade sig den 6 augusti 2001 avseende det slutliga resultatet av Schneiders offentliga anbud om övertagande av aktierna i Legrand. Schneider hade därvid förvärvat 98,7 procent av aktierna i detta bolag.

30 I sina svar på meddelandet om invändningar av den 16 augusti 2001 angav de anmälande parterna att de invände mot kommissionens definition av marknader och dess bedömning av koncentrationens inverkan på dessa marknader.

31 Ett möte hölls den 29 augusti 2001 mellan Schneider och kommissionens ansvariga tjänstemän i syfte att komma överens om vilka ändringar som var nödvändiga för att lösa de av kommissionen påtalade konkurrensproblemen.

32 Schneider föreslog därvid kommissionen en rad korrigerande åtgärder.

33 Schneider och Legrand redogjorde i en anmärkning som bifogades deras skrivelse av den 25 september 2001, riktad till den för konkurrensfrågor ansvarige kommissionsledamoten, för den totala överraskning som kommissionens ånyo negativa reaktion på deras nya förslag till åtaganden var för dem, eftersom dessa innebar att Legrand skulle dra sig tillbaka från marknaderna för komponenter till elcentraler i hela Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (nedan kallat EES).

34 Kommissionen antog den 10 oktober 2001 beslut 2004/275/EG (ärende COMP/M.2283 — Schneider/Legrand) i vilket den förklarade den tilltänkta koncentrationen oförenlig med den gemensamma marknaden (EGT, L 101, 2004, s. 1) (nedan kallat beslutet om oförenlighet).

35 Kommissionen anförde i skäl 782 i beslutet om oförenlighet att koncentrationen skulle komma att skapa en sådan dominerande ställning som medför att den effektiva konkurrensen påtagligt skulle hämmas på följande nationella marknader:

— Marknaderna för kapslade brytare, dvärgbrytare och skåp avsedda för fördelningscentraler i Italien.

— Marknaderna för dvärgbrytare, allpoliga brytare och skåp avsedda för gruppcentraler i Danmark, Spanien, Italien och Portugal.

— Marknaderna för kretsbrytare i Frankrike och Portugal.

— Marknaden för kabelhyllor och kabelstegar i Förenade kungariket.

— Marknaden för uttag och strömbrytare i Grekland.

— Marknaden för vattenskyddad utrustning i Spanien.

— Marknaden för utrustning för anslutning och koppling i Frankrike.

— Marknaden för transformatorer i Frankrike.

— Marknaden för utrustning för styrning och indikering i Frankrike.

36 Kommissionen anförde även i skäl 783 i beslutet om oförenlighet att koncentrationen skulle komma att förstärka en sådan dominerande ställning som medför att den effektiva konkurrensen påtagligt hämmas på följande marknader i Frankrike.

— Marknaderna för kapslade brytare, dvärgbrytare och skåp avsedda för fördelningscentraler i Frankrike.

— Marknaderna för kapslade dvärgbrytare, allpoliga brytare och skåp avsedda för gruppcentraler i Frankrike.

— Marknaden för uttag och strömbrytare i Frankrike.

— Marknaden för vattenskyddad utrustning i Frankrike.

— Marknaden för nödbelysningssystem eller självfungerande nödbelysningssystem i Frankrike.

37 Kommissionen anförde även att de åtaganden som Schneider föreslog inte skulle lösa de konkurrensproblem som angivits i beslutet om oförenlighet.

38 Då Schneider mot bakgrund av sitt innehav av 98,1 procent av aktierna i Legrand hade genomfört en koncentration som senare hade förklarats oförenlig med den gemensamma marknaden sände kommissionen den 24 oktober 2001 ett andra meddelande om invändningar avseende en uppdelning mellan Schneider och Legrand.

39 Kommissionen anförde i det meddelandet att den med stöd av artikel 8.4 i förordningen avsåg att förplikta Schneider att minska sitt innehav av aktier i Legrand till en lägre nivå, för att med tillräcklig grad av säkerhet och snabbhet kunna säkerställa en effektiv konkurrens. Kommissionen ansåg vidare att det var nödvändigt att genast anförtro Schneiders förvaltning av aktieinnehavet i Legrand åt en erfaren företrädare.

40 På Schneiders begäran antog kommissionen den 4 december 2001 ett beslut, varigenom Schneider med stöd av artikel 7.4 i förordning nr 4064/89 tilläts utöva den rösträtt som följde av aktieinnehavet i Legrand. Rösträtten skulle utövas genom särskild företrädare som hade utsetts av Schneider och på de villkor som föreskrevs i ett avtal om fullmakt som hade godkänts av kommissionen.

41 Schneider och den särskilde företrädaren, Salustro Reydel Management, undertecknade avtalet om fullmakt den 10 december 2001.

42 Schneider väckte den 13 december 2001 talan vid förstainstansrätten om ogiltigförklaring av beslutet om oförenlighet (mål T-310/01) och begärde i en särskild inlaga att förstainstansrätten skulle pröva målet med tillämpning av bestämmelserna om skyndsamt förfarande i artikel 76a i dess rättegångsregler.

43 Förstainstansrätten avslog den 23 januari 2002 denna begäran med hänsyn till målets karaktär, särskilt omfattningen av ansökan i målet med bifogade dokument.

44 I beslut av den 30 januari 2002 (nedan kallat beslutet om uppdelning), som antogs med stöd av artikel 8.4 i förordningen, förpliktade kommissionen Schneider att avskiljas från Legrandgruppen inom nio månader eller senast den 5 november 2002.

45 I beslutet om uppdelning angavs att Schneider inte fick genomföra en speciell uppdelning av vissa verksamheter inom Legrandgruppen, att förvärvaren eller förvärvarna av Legrand var skyldiga att inhämta förhandstillstånd från kommissionen och att inte någon av Legrands eller Schneiders verksamheter i ett senare skede fick överlåtas till Legrands ursprungliga ägare.

46 Genom skrivelser som inkom den 18 mars 2002 väckte Schneider talan om ogiltigförklaring av beslutet om uppdelning (mål T-77/02), och ansökte dels om skyndsam handläggning av målet, dels om uppskov med verkställigheten av beslutet om uppdelning (mål T-77/02 R).

47 Begäran om skyndsam handläggning bifölls genom beslut av förstainstansrätten, vilket meddelades parterna den 25 mars 2002.

48 Den 5 april 2002 hölls ett informellt möte med företrädare för parterna i mål T-310/01, inför ordföranden för första avdelningen och referenten.

49 Efter sammanträdet angående interimistiska åtgärder den 23 april 2002 i mål T-77/02 förlängde kommissionen i skrivelse av den 8 maj 2002 den frist inom vilken Schneider skulle genomföra uppdelningen till den 5 februari 2003, vilket dock inte påverkade genomförandet av de olika stegen av uppdelningsförfarandet under den förlängda fristen.

50 Förstainstansrätten (första avdelningen) beslutade den 3 maj 2002, efter att ha hört kommissionen, att i mål T-310/01 bifalla Schneiders begäran om skyndsam handläggning, med beaktande av denna parts bekräftelse av att den förkortade version av ansökan som hade överlämnats den 12 april 2002 ersatte den ursprungliga ansökan.

51 Till följd av den förlängda frist som kommissionen medgivit i sin skrivelse av den 8 maj 2002 återkallade Schneider, genom skrivelse som inkom den 14 maj 2002, sin begäran om uppskov med verkställigheten i mål T-77/02 R.

52 I beslut av den 28 maj 2002 beslutade förstainstansrättens ordförande att mål T-77/02 R skulle avskrivas och förklarade att beslut om rättegångskostnaderna i det målet skulle fattas när målet rörande huvudsaken i mål T-77/02 hade avgjorts.

53 Genom beslut av ordföranden på förstainstansrättens första avdelning den 6 juni 2002 tilläts Legrand, Comité central d'entreprise de la SA Legrand och Comité européen du groupe Legrand att intervenera i mål T-310/01 och mål T-77/02 till stöd för kommissionens yrkanden, eftersom Legrand, vars situation direkt påverkades av huruvida de beslut som fattats skulle ogiltigförklaras eller inte, hade ett intresse i saken.

54 Schneider förberedde den överlåtelse Legrand som skulle bli nödvändig att genomföra för det fall bolagets talan om ogiltigförklaring i nämnda mål skulle ogillas och ingick därför den 26 juli 2002 ett överlåtelseavtal med konsortiet Wendel/KKR, vilket skulle genomföras senast den 10 december 2002. Avtalet innehöll en klausul som gjorde det möjligt för Schneider att fram till den 5 december 2002 häva överlåtelseavtalet, mot betalning av ett skadestånd, för den händelse förstainstansrätten skulle ogiltigförklara beslutet om oförenlighet.

55 Genom dom av den 22 oktober 2002 i mål T-310/01, Schneider Electric mot kommissionen (REG 2002, s. II-4071) (nedan kallad domen i målet Schneider I), ogiltigförklarade förstainstansrätten beslutet om oförenlighet. De skäl som angavs var att kommissionen gjort en felaktig bedömning av koncentrationens verkningar på de nationella marknaderna utanför Frankrike, och att Schneiders rätt till försvar hade åsidosatts på ett sätt som hade förvrängt bedömningen av koncentrationens påverkan på marknaderna i Frankrike och av de åtaganden som Schneider hade föreslagit.

56 Avseende denna första punkt angavs i domen i målet Schneider I följande:

”256 … kommissionen … har övervärderat den nya enhetens ekonomiska styrka på de nationella sektoriella marknader som avses i skälen 782 och 783, genom att i sin analys av koncentrationens inverkan på dessa marknader inbegripa ett fullständigt produktsortiment som inte är ett uttryck för den reella konkurrens som kommer att råda där till följd av den anmälda koncentrationen.

257 Samma resonemang bör gälla den genom fusionen bildade enhetens utbud av varumärken, vars ojämförbara karaktär även följer av den abstrakta sammanslagningen av de varumärken som innehas av de anmälande parterna inom hela EES.

…

296 [Kommissionen har] genom att vägra att beakta den integrerade försäljningen av komponenter till elcentraler som ABB och Siemens bedriver vid beräkningen av dessa båda koncerners marknadsandelar … undervärderat styrkan hos dessa båda betydande konkurrenter till den genom fusionen bildade enheten och, vice versa, övervärderat denna enhets styrka på de franska och italienska marknaderna för fördelningscentraler samt på de danska, spanska, franska, italienska och portugisiska marknaderna för komponenter till gruppcentraler.

…

404 Förstainstansrätten anser att de fel, utelämnanden och inkonsekvenser som konstaterats ovan i den av kommissionen utförda analysen av den anmälda koncentrationens verkningar är allvarliga.

405 Genom att basera sig på den genom fusionen bildade enhetens utvidgning av sin verksamhet till hela EES har kommissionen inbegripit indicier på ekonomisk styrka som inte avser de nationella sektoriella marknader som berörs av koncentrationen, vilket har medfört att koncentrationen oriktigt har tillmätts större verkningar på dessa marknader.

406 Rätten erinrar härvidlag om att ingen av de faktiska omständigheter som framförs i det omtvistade beslutet leder till slutsatsen att den föreslagna transaktionen skulle kunna ge upphov till konkurrensproblem på andra än de sektoriella marknaderna i Frankrike och i sex andra länder, som i skälen 782 och 783 i beslutet identifieras som berörda av koncentrationen.

407 Beslutet innehåller i synnerhet inte någon analys av konkurrensstrukturen på de nationella sektoriella marknader som inte berörs av den omtvistade koncentrationen …

408 På grund av de luckor och motstridande uppgifter som präglar analysen av distributionens struktur kunde kommissionen inte heller hävda att den genom fusionen bildade enheten hade en konkurrensfördel genom dess påstådda privilegierade distributionsmöjlighet som härrörde från dess ställning på distributionsnivå på marknaderna för elektrisk lågspänningsmateriel och inte heller genom grossisternas oförmåga att utöva konkurrenstryck på den nya enheten.

409 Genom att de är abstrakta och skilda från de relevanta nationella sektoriella marknaderna har de indicier på ekonomisk styrka som baseras på koncernen Schneider-Legrands oöverträffade produktsortiment och ojämförliga utbud av varumärken föranlett kommissionen att i ännu högre grad övervärdera den anmälda koncentrationens inverkan på de nationella sektoriella marknader som berörs av den.

410 Detsamma gäller dels kommissionens underlåtenhet att beakta den integrerade försäljning som ABB och Siemens bedrivit på de nationella marknader för komponenter till elcentraler som berörs av koncentrationen, dels de luckor som särskilt finns i analysen av koncentrationens verkningar på de danska marknaderna för komponenter till gruppcentraler och de italienska marknaderna för fördelningscentraler och gruppcentraler.

411 De fel i analysen och bedömningen som ovan beskrivits kan således leda till att den ekonomiska bedömningen av koncentrationens verkningar, på vilken den omtvistade förklaringen om oförenlighet med den gemensamma marknaden baseras, förlorar sitt bevisvärde.

412 Oavsett omfattningen av eventuella luckor i ett kommissionsbeslut, i vilket det konstateras att en koncentration är oförenlig med den gemensamma marknaden, kan dessa inte leda till att beslutet ogiltigförklaras om förstainstansrätten, utifrån de övriga uppgifter som detta beslut innehåller, anser det utrett att genomförandet av koncentrationen i vart fall kommer att leda till att en dominerande ställning skapas eller förstärks och att detta kommer att få till följd att den faktiska konkurrensen påtagligt hämmas, i den mening som avses i artikel 2.3 i förordningen …

413 De fel som har konstaterats är inte i sig av sådan beskaffenhet att de innebär att riktigheten i de anmärkningar som kommissionen har framfört avseende var och en av de franska sektoriella marknader som räknas upp i skälen 782 och 783 kan ifrågasättas.

414 Förstainstansrätten noterar att Schneider inte på allvar har bestridit analysen av koncentrationens inverkan på dessa marknader. Företaget har tvärtom ägnat sig åt att förebrå kommissionen att den gjort en extrapolering till övriga berörda nationella sektoriella marknader av den konkurrenssituation på de franska marknaderna som blir konsekvensen av … koncentrationen.

415 Mot bakgrund av de uppgifter om de faktiska omständigheterna som det omtvistade beslutet innehåller kan ingen annan slutsats dras än den kommissionen har dragit, nämligen att den föreslagna transaktionen på de franska marknaderna kommer att skapa eller förstärka en dominerande ställning som får till följd att den faktiska konkurrensen inom den gemensamma marknaden eller en väsentlig del av den påtagligt hämmas i den mening som avses i artikel 2.3 i förordningen …

416 Det framgår nämligen av det omtvistade beslutet att koncernen Schneider-Legrand på var och en av de berörda franska marknaderna innehar marknadsandelar som tyder på dominans eller en förstärkt dominerande ställning, med hänsyn till den sammanslagna enhetens främsta konkurrenters svaga närvaro och fragmenterade marknadsandelar …

417 Vidare anför kommissionen …, utan att ha kritiserats av Schneider på denna punkt att de priser som grossisterna betalade för den elektriska lågspänningsmaterielen genomsnittligt sett var betydligt högre i Frankrike än på andra

berörda nationella marknader innan koncentrationen genomfördes (detta framgår även … i det omtvistade beslutet).

418 Slutligen är det ostridigt att rivaliteten mellan de anmälande parterna huvudsakligen avsett de franska sektoriella marknader som åsyftas i anmärkningarna, och att … koncentrationen kommer att få till följd att en väsentlig konkurrensfaktor undanröjs.

…

419 Den ekonomiska analys som ligger till grund för det omtvistade beslutet kan således endast anses otillräcklig beträffande de andra nationella sektoriella marknader som berörs men inte beträffande de franska marknaderna. De sistnämnda utgör dock en väsentlig del av den gemensamma marknaden i den mening som avses i artikel 2.3 i förordningen …”

57 När det gäller åsidosättandet av Schneiders rätt till försvar som påverkat bedömningen av koncentrationens påverkan på de franska sektoriella marknaderna och de åtaganden som bolaget föreslagit, anförde förstainstansrätten i domen i målet Schneider I följande:

”444 Kommissionen var … skyldig att precisera desto tydligare de konkurrensproblem som den föreslagna transaktionen gav upphov till så att de anmälande parterna gavs tillfälle att på ett korrekt sätt och i rätt tid lägga fram förslag till överlåtelser av tillgångar som skulle kunna göra koncentrationen förenlig med den gemensamma marknaden.

445 I meddelandet om anmärkningar [av den 3 augusti 2001] förklaras emellertid inte med tillräcklig klarhet och precision hur Schneiders ställning skulle förstärkas i förhållande till de franska distributörerna av elektrisk lågspänningsmateriel, en ställning som inte endast beror på Legrands försäljning på marknaderna för komponenter till elcentraler utan även på Legrands ledande ställning inom segmenten för ultraterminal elektrisk utrustning. Rätten noterar särskilt att i den allmänna slutsatsen i meddelandet om anmärkningar räknas de olika nationella sektoriella marknader upp som berörs av koncentrationen, utan att det påstås att någon som helst ställning som innehas av endera av de båda anmälande parterna på en given produktmarknad skulle stödja den andra partens ställning på en annan sektoriell marknad.

…

453 Schneider [kunde inte] genom meddelandet om anmärkningar … avgöra hela omfattningen av de konkurrensproblem på distributionsnivå, med anledning av … koncentrationen, som kommissionen identifierat på den franska marknaden för elektrisk lågspänningsmateriel.

454 Följaktligen har Schneiders rätt till försvar åsidosatts i flera avseenden.

455 Schneider har först och främst berövats möjligheten att i sak bestrida kommissionens påstående att Schneiders dominerande ställning inom sektorn för komponenter till fördelningscentraler och gruppcentraler skulle komma att förstärkas i Frankrike, på distributionsnivå, med anledning av Legrands ledande ställning på marknaden för ultraterminal utrustning.

456 Schneider har således inte haft tillfälle att lägga fram sina synpunkter på detta vare sig i sitt svar på meddelandet om anmärkningar eller vid förhöret den 21 augusti 2001.

457 Om Schneider hade beretts tillfälle att göra detta skulle kommissionen ha kunnat ändra uppfattning eller tvärtom styrka sitt påstående med nya uppgifter. Det omtvistade beslutet skulle således härigenom ha kunnat få ett annat innehåll.

458 Schneider skall vidare inte anses ha erhållit någon möjlighet att vederbörligen och i rimlig tid lägga fram sina förslag till tillräckligt omfattande överlåtelser av tillgångar för att de av kommissionen identifierade konkurrensproblemen på ifrågavarande franska sektoriella marknader skulle kunna lösas.

459 Förstainstansrätten erinrar i detta hänseende om att Schneider vid förhandlingen framhållit att företaget i praktiken inte i tid hade kunnat föreslå korrigerande åtgärder för att lösa konkurrensproblemen, vilka inte har ifrågasatts av företaget.

460 Schneider har således indirekt berövats möjligheten att erhålla det godkännande som kommissionen hade kunnat ge till föreslagna korrigerande åtgärder, om de anmälande parterna hade givits möjlighet att i tid lägga fram så omfattande avyttringsförslag att alla de konkurrensproblem på distributionsnivå som kommissionen identifierat på ifrågavarande sektoriella marknader i Frankrike skulle kunna lösas.

461 Dessa oegentligheter är desto allvarligare som, enligt vad kommissionen flera gånger har hävdat vid förhandlingen, korrigerande åtgärder utgör den enda möjligheten att förhindra att en koncentration som omfattas av

tillämpningsområdet för artikel 2.3 i [förordningen] … förklaras oförenlig med den gemensamma marknaden.

462 Eftersom rätten till försvar följaktligen har åsidosatts genom det omtvistade beslutet skall talan bifallas såvitt avser denna grund.

463 Det omtvistade beslutet skall således i sin helhet ogiltigförklaras utan att det finns anledning att ta ställning till de övriga grunder och argument som framförts av Schneider till stöd för företagets talan och som särskilt riktats mot kommissionens bedömning av de av Schneider framlagda förslagen till överlåtelser av tillgångar i syfte att göra koncentrationen förenlig med den gemensamma marknaden.

464 Det ankommer nämligen på kommissionen att i enlighet med artikel 233 EG vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa denna dom om ogiltigförklaring.

465 När kommissionen vidtar dessa åtgärder skall den iaktta de skäl som utgör det nödvändiga stödet för domslutet (se domstolens dom av den 26 april 1988 i de förenade målen 97/86, 99/86, 193/86 och 215/86, Asteris m.fl. mot kommissionen, REG 1988, s. 2181, punkt 27). De relevanta skälen i förevarande dom medför särskilt att, om den anmälda koncentrationens förenlighet med den gemensamma marknaden skulle prövas på nytt, Schneider skall ges möjlighet att utöva sin rätt till försvar vad beträffar de relevanta nationella sektoriella marknader avseende vilka den ekonomiska analysen i det omtvistade beslutet inte underkänts genom denna dom, det vill säga de franska sektoriella marknaderna, och att vid behov föreslå korrigerande åtgärder som svarar mot av kommissionen anförda och i förväg preciserade anmärkningar.”

58 Förstainstansrätten ogiltigförklarade därefter genom dom av den 22 oktober 2002 i mål T-77/02, Schneider Electric mot kommissionen, (REG 2002, s. II-4201) (nedan kallad domen i målet Schneider II) beslutet om uppdelning, på den grunden att det utgjorde en åtgärd för genomförande av det ogiltigförklarade beslutet om oförenlighet, och fann att det inte var nödvändigt att pröva de övriga självständiga grunder som anförts mot beslutet om uppdelning.

59 Kommissionen överklagade inte domarna i målen Schneider I och Schneider II, vilka således har vunnit laga kraft.

60 I en skrivelse av den 29 oktober 2002 underströk Schneider betydelsen och de allvarliga ekonomiska konsekvenserna av dröjsmål i förfarandet samt bekräftade att dess åtaganden för Frankrike av den 24 september 2001 kunde utgöra en provisorisk utgångspunkt för en förnyad prövning av koncentrationens förenlighet med den gemensamma marknaden och i avvaktan på eventuella invändningar.

61 Kommissionen publicerade ett meddelande om återupptagande av förfarandet för kontroll av företagskoncentrationen i Europeiska gemenskapernas officiella tidning (EGT C 279, 2002, s. 22). I detta meddelande angavs att i enlighet med artikel 10.5 i förordningen började tidsfristen för undersökning av transaktionen att löpa den 23 oktober 2002, dagen efter det att domen i målet Schneider I hade avkunnats. Kommissionen angav även att den vid en preliminär granskning hade kommit fram till att den anmälda koncentrationen kunde omfattas av förordningen, med förbehåll för att det slutliga beslutet på denna punkt skulle fattas senare, och uppmanade intresserade tredje parter att lämna eventuella synpunkter.

62 I meddelande om invändningar av den 13 november 2002 meddelade kommissionen Schneider att koncentrationen kunde snedvrida konkurrensen på de franska sektoriella marknaderna på grund av att de betydande marknadsandelar som innehades av Schneider och Legrand överlappade varandra, att deras traditionella rivalitet upphörde, styrkan hos de varumärken som innehades av de berörda företagen, det inflytande som den enhet som bildades av Schneider och Legrand hade över grossisterna samt konkurrenternas oförmåga att överta det konkurrenstryck som Legrand utövade före koncentrationen.

63 Kommissionen anförde i synnerhet följande:

”Således leder koncentrationen på var och en av de berörda marknaderna på vilka något av parterna hade en dominerande ställning innan koncentrationen till utslagning av en omedelbar konkurrent, som var den enda som kunde utöva ett konkurrenstryck på det dominerande företaget tack vare sitt stöd till koncernens mycket starka ställning inom andra segment i samma sektor, i synnerhet när det gäller dess varumärkens styrka och dess affärsrelationer med grossisterna.”

64 Den 14 november 2002 inkom Schneider med ett förslag till korrigerande åtgärder till kommissionen. Dessa åtgärder syftade till att undanröja överlappningarna mellan Schneiders och Legrands verksamheter på de relevanta franska sektoriella marknaderna.

65 Genom en skrivelse av den 25 november 2002 påpekade Schneider för kommissionen att i avsaknad av undersökningar för varje enskild marknad av koncentrationens verkningar var argumenten i meddelandet om invändningar av den 13 november 2002 otydliga såväl till sin natur som till sin omfattning och visade inte på något sätt att den skulle få en konkurrenshämmande effekt på de relevanta marknaderna. Dessutom motsades kommissionens allmänna påståenden av den faktiska situationen.

66 Genom en skrivelse av den 29 november 2002 meddelade kommissionen Schneider att de föreslagna korrigerande åtgärderna inte var tillräckliga för att undanröja alla de problem med konkurrenshinder som följde av koncentrationen, detta på grund av fortsatta tvivel avseende den överlåtna verksamhetens varaktighet och oberoende samt på grund av att de korrigerande åtgärderna inte var tillräckliga för att upprätta en konkurrenskraft som skulle kunna stå emot den enhet som hade bildats av Schneider och Legrand.

67 Genom dom av den 29 november 2002, i ett interimistiskt förfarande, fastslog Cour d'appel de Versailles (Frankrike) att de förslag till korrigerande åtgärder som framförts av Schneider inte hade underställts Legrands styrelseordförande för godkännande, vilket stred mot den ovannämnda skrivelsen av den 12 januari 2001. Cour d'appel ålade därför Schneider att dra tillbaka "de förslag till avyttring av ägandet i Legrand som inte hade godkänts av Legrand".

68 I en skrivelse av den 2 december 2002 förebrådde Schneider kommissionen för att denna hade ifrågasatt de föreslagna korrigerande åtgärdernas varaktighet och huruvida de var tillräckliga för att garantera att konkurrenssituationen på de påverkade franska marknaderna bibehölls. Enligt Schneider gjorde kommissionens ställningstagande att en fortsättning av diskussionerna inte längre var realistisk, på det långt gångna stadium som förfarandet befann sig. Följaktligen meddelade Schneider kommissionen sitt beslut att genomföra försäljningen av Legrand till konsortiet Wendel/KKR, för att få slut på den osäkerhet som hade rått i över ett år.

69 Genom telefax av den 3 december 2002 bekräftade Schneider sitt beslut för kommissionen. Schneider angav vid detta tillfälle att genomförandet av försäljningen av Legrand till konsortiet Wendel/KKR inte längre krävde något ytterligare initiativ från Schneiders sida, i enlighet med bestämmelserna i överlåtelseavtalet av den 26 juli 2002, och att försäljningen skulle äga rum den 10 december 2002.

70 Genom beslut av den 4 december 2002 inledde kommissionen steg II i förfarandet för kontroll av koncentrationen, eftersom Schneiders förslag till korrigerande åtgärder, på det stadium som förfarandet då befann sig, inte avlägsnade de allvarliga tvivel som kvarstod beträffande koncentrationens förenlighet med den gemensamma marknaden, på grund av koncentrationens verkningar på flera franska sektoriella marknader enligt punkterna 782 och 783 i beslutet om oförenlighet.

71 Kommissionen anförde bland annat att den verksamhet som föreslogs vid överlåtelsen rörde Legrands tillgångar och föreföll strida mot domen från Cour d'appel de Versailles, och i andra hand avfärdade den de föreslagna åtgärderna på grund av deras bristande varaktighet och de berörda enheternas autonomi.

72 Schneider överlät den 10 december 2002 sitt ägande i Legrand till konsortiet Wendel/KKR, och informerade dagen därpå kommissionens tjänstemän om detta.

73 Kommissionen meddelade Schneider i en skrivelse av den 13 december 2002 att förfarandet för kontroll av koncentrationen hade avslutats på grund av att den hade förlorat sitt föremål, eftersom Schneider inte längre kontrollerade Legrand.

74 Schneider väckte den 10 februari 2003 talan om ogiltigförklaring av beslutet av den 4 december 2002 att inleda steg II och mot beslutet av den 13 december 2002 att avsluta ärendet (mål T-48/03).

75 Förstainstansrätten fastställde i beslut av den 29 oktober 2004, Schneider Electric mot kommissionen (T-310/01 DEP och T-77/02 DEP, inte publicerade i rättsfallssamlingen) att kommissionen skulle utge ersättning för Schneiders rättegångskostnader med 419 595,32 euro i mål T-310/01 och med 426 275,06 euro i mål T-77/02 och T-77/02 R.

76 I beslut av den 31 januari 2006, Schneider Electric mot kommissionen (T-48/03, REG 2006, s. II-111) avvisade förstainstansrätten talan om ogiltigförklaring T-48/03 eftersom varken beslutet att inleda steg II eller beslutet att avsluta förfarandet utgjorde rättsakter som gick Schneider emot.

77 Schneider har genom en inlaga som inkom till domstolens kansli den 12 april 2006 överklagat detta beslut.

78 Domstolen avslog detta överklagande genom beslut av den 9 mars 2007 (Schneider Electric mot kommissionen, C-188/06 P, ej offentliggjort i rättsfallssamlingen). I punkt 48 i beslutet anförde domstolen att kommissionen genom att på nytt inleda steg I i förfarandet för kontroll av företagskoncentrationer avsett att ta konsekvenserna av domen i målet Schneider I, och på så sätt vidta alla nödvändiga försiktighetsåtgärder för att säkerställa att Schneiders rätt till försvar inte skulle åsidosättas.

Förfarande och parternas yrkanden

79 Genom ansökan som ingavs den 10 oktober 2003 väckte Schneider förevarande skadeståndstalan.

80 Förstainstansrättens ordförande beslutade den 2 december 2003 att målet skulle handläggas på den fjärde avdelningen.

81 Förstainstansrätten (fjärde avdelningen) beslutade den 11 december 2003 som en processledande åtgärd att begränsa prövningen till att avse principen om gemenskapens utomobligatoriska skadeståndsansvar och metoderna för att fastställa skadans omfattning.

82 Genom beslut av den 20 april 2004 och av den 6 december 2004 har Förbundsrepubliken Tyskland respektive Republiken Frankrike tillåtits att intervenera, den förstnämnda medlemsstaten till stöd för kommissionens yrkanden och den sistnämnda till stöd för Schneiders yrkanden.

83 Förstainstansrätten beslutade den 13 oktober 2004 på kommissionens begäran att målet skulle prövas av fjärde avdelningen i utökad sammansättning.

84 På grundval av referentens rapport beslutade förstainstansrätten (fjärde avdelningen i utökad sammansättning) att inleda det muntliga förfarandet och ställa skriftliga frågor till parterna i målet, vilka inkom med svar inom de frister som angivits.

85 Parterna utvecklade sin talan och svarade på förstainstansrättens frågor vid förhandlingen den 25 april 2007.

86 Schneider har, med stöd av Republiken Frankrike, yrkat att förstainstansrätten skall

— i första hand

— förplikta gemenskapen att till bolaget utge ett belopp om 1 663 734 716,76 euro, i förekommande fall minskat med det belopp avseende ersättningsgilla rättegångskostnader som fastställts i besluten om rättegångskostnader i målen T-310/01 DEP och T-77/02 DEP, jämte dels upplupen ränta från och med den 4 december 2002 till dess betalning sker efter en årlig räntesats om fyra procent, dels den skatt som Schneider kommer att vara skyldig att betala, vid beskattningstidpunkten, på bolaget tillkommande skadeståndsbelopp, eller

— i andra hand

— uppta talan till prövning,

— fastställa att gemenskapen har ådragit sig utomobligatoriskt skadeståndsansvar,

— ange det förfarande som skall iakttas vid fastställandet av omfattningen av den ersättningsgilla skada som Schneider faktiskt lidit, och

— i alla händelser förplikta kommissionen att betala rättegångskostnaderna i målet i dess helhet.

87 Kommissionen har med stöd av Förbundsrepubliken Tyskland yrkat att förstainstansrätten skall

— delvis avvisa talan och därutöver ogilla den i dess helhet, och

— förplikta Schneider att betala rättegångskostnaderna.

Upptagande till sakprövning

Parternas argument

88 Kommissionen har, utan att göra någon formell invändning om rättegångshinder i den mening som avses i artikel 114 i rättegångsreglerna, i sin svarsinlaga gjort gällande att vissa av Schneiders påståenden innefattar allmänna hänvisningar till vad som anförts till stöd för dess tre yrkanden om ogiltigförklaring i målen T-310/01, T-77/02

och T-48/03, vilka genom sitt syfte eller användbarhet skiljer sig från argumentationen i förevarande mål om skadestånd. Sådana allmänna hänvisningar uppfyller inte villkoren i artikel 21 första stycket i domstolens stadga eller artikel 44.1 c i förstainstansrättens rättegångsregler.

89 Kommissionen har således begränsat sig till att invända mot riktigheten i sak i den enda argumentation som anförts i ansökan och anser således inte att den är skyldig att besvara vad som anförts i dessa mål till stöd för de tre yrkandena om ogiltigförklaring, då de inte återgivits i förevarande ansökan utan endast åberopats genom hänvisningar.

90 Kommissionen har vidare understrukit att Schneider har underlåtit att i ansökan identifiera, motivera och kvalificera arten av det påstådda sambandet mellan det handlande som läggs kommissionen till last och var och en av de åberopade delarna av skadan.

91 Schneider har i huvudsak anfört att den presentation av samtliga argument som bolaget gjort i ansökan uppfyller villkoren för upptagande till sakprövning enligt tillämpliga förfarandebestämmelser och rättspraxis.

Förstainstansrättens bedömning

92 Enligt artikel 21 första stycket i domstolens stadga, som enligt artikel 53 första stycket i samma stadga och artikel 44.1 c i rättegångsreglerna skall tillämpas på förfarandet vid förstainstansrätten, skall en ansökan innehålla uppgifter om tvisteföremålet samt en kortfattad framställning av grunderna för talan.

93 Dessa uppgifter skall vara tillräckligt klara och precisa för att svaranden skall kunna förbereda sitt försvar och förstainstansrätten skall kunna pröva talan, i förekommande fall utan att ha tillgång till andra uppgifter. För att garantera rättssäkerheten och en god rättskipning krävs, för att en talan skall kunna tas upp till sakprövning, att de väsentligaste faktiska och rättsliga omständigheter som talan grundar sig på åtminstone kortfattat men på ett sammanhängande och begripligt sätt framgår av innehållet i själva ansökan (förstainstansrättens beslut av den 11 juli 2005 i mål T-294/04, Internationaler Hilfsfonds mot kommissionen, REG 2005, s. II-2719, punkt 23).

94 För att en ansökan om ersättning för skada som har vållats av en gemenskapsinstitution skall uppfylla dessa krav måste den innehålla uppgifter som gör det möjligt att fastslå vilket handlande sökanden lägger institutionen till last och skälen till att han anser att det finns ett orsakssamband mellan detta handlande och den skada som han påstår sig ha lidit, samt arten och omfattningen av denna skada (förstainstansrättens dom av den 11 januari 2002 i mål T-210/00, Biret och Cie mot rådet, REG 2002, s. II-47, punkt 34, fastställd efter överklagande genom domstolens dom av den 30 september 2003 i mål C-94/02 P, Biret och Cie mot rådet, REG 2003, s. I-10565).

95 I förevarande mål är hänvisningarna i ansökan till de argument som framförts till stöd för yrkandena om ogiltigförklaring i målen T-310/01, T-77/02 och T-48/03, trots deras betydelse och stora antal, att anse som en förstärkning av Schneiders redogörelse i ansökan för de rättsstridigheter som bolaget anser har präglat kommissionens handlande. Kommissionen har inte formellt bestritt att denna redogörelse kan prövas i sak.

96 Mot bakgrund av att det varit samma parter och samma rättsförhållande, det vill säga kommissionens rättsstridiga handlande, som varit föremål för prövning i de tre målen om ogiltigförklaring och i förevarande mål om skadestånd skall de hänvisningar i ansökan till de grunder som angivits till stöd för talan i de tre målen om ogiltigförklaring tillåtas i sig.

97 Förstainstansrätten instämmer heller inte i vad kommissionen anfört till stöd för att talan skall avvisas till följd av att orsakssambandet mellan den påstådda skadan och det handlande som läggs kommissionen till last inte på ett korrekt sätt anges i ansökan.

98 Enligt förstainstansrättens mening uppfyller redogörelsen för orsakssambandet i ansökan de formella minimivillkor som enligt tillämpliga bestämmelser och rättspraxis ställs för att den skall kunna upptas till sakprövning. Schneider har nämligen med tillräcklig klarhet och precision för att kommissionen skall kunna försvara sig och för att förstainstansrätten på ett lämpligt sätt skall kunna pröva de skadeståndsyrkanden som framställts gjort gällande att de två rättsstridigheter som beslutet om oförenlighet är behäftat med på ett direkt sätt har orsakat bolaget skada och att kommissionens samlade handlande under förfarandet för kontroll av koncentrationen hindrade Schneider från att avvärja skadan i större utsträckning än vad det yrkade skadeståndsbeloppet utvisar.

99 Vad kommissionen anfört i denna del skall därmed lämnas utan avseende. Såväl förevarande talan om skadestånd som hela den argumentation som anförts till stöd för densamma skall således prövas i sak.

Prövning i sak

Parternas allmänna argumentation

100 Schneider har gjort gällande att de två rättsstridigheter som konstaterats i domen i målet Schneider I utgör tillräckligt klara överträdelser av rättsregler som syftar till att ge enskilda rättigheter. Dessa rättsstridigheter består i kommissionens felaktiga bedömning av koncentrationens verkningar på de nationella marknaderna utanför Frankrike och åsidosättandet av Schneiders rätt till försvar till följd av kommissionens

bristande motivering i meddelandet om invändningar av den 3 augusti 2001, såvitt avser invändningen om att Schneider på de franska sektoriella grossistmarknaderna för lågspänningsutrustning skulle kunna stödja sin dominerande ställning inom sektorn för komponenter till fördelningscentraler och gruppcentraler på Legrands ledande ställning på marknaden för ultraterminal utrustning (nedan kallad invändningen om stödjande).

101 Skälet till att koncentrationen inte genomfördes är enbart kommissionens rättsstridiga handlande. De två klara överträdelser av gemenskapsrätten som beslutet om oförenlighet innehåller har således direkt medfört en minskning av värdet av Schneiders tillgångar, för det första genom den bokföringsmässigt konstaterbara förlusten på tillgångarna i Legrand, för det andra genom utebliven vinst till följd av förlusten av möjligheten att förverkliga de förväntade synergieffekter som koncentrationen skulle medföra och de industristrategiska störningar som följde för koncernen, och för det tredje genom att bolagets renommé skadats allvarligt.

102 Beslutet om oförenlighet har direkt medfört att Schneider utsatts för dels kostnader för arvodet till den särskilda företrädaren inom ramen för den administrativa hanteringen av uppdelningen av Schneider och Legrand och det återupptagna förfarandet för kontroll av koncentrationen efter domarna i målen Schneider I och Schneider II, dels utgifter för att föra talan vid förstainstansrätten i målen T-310/01, T-77/02 och T-77/02 R, med avdrag för de rättegångskostnader som Schneider ersatts för genom de ovannämnda besluten av den 29 oktober 2004 i målen T-310/01 DEP och T-77/02 DEP, Schneider Electric mot kommissionen.

103 Det oförsonliga uppträdande som kommissionen uppvisade mot Schneider under förfarandet för kontroll av koncentrationen fortsatte och fördjupades efter antagandet av beslutet om oförenlighet. Detta utgör visserligen inte den ursprungliga orsaken till skadan, men har enligt bolaget ändå bidragit till dess slutliga omfattning.

104 Kommissionen har genom sin inställning dels förvärrat den ursprungliga skada som beslutet om oförenlighet medfört, dels förorsakat Schneider ytterligare skada i form av vissa kostnader som bolaget tvingats ådra sig från den 10 oktober 2001.

105 Kommissionen har för det första från att förfarandet inleddes visat en bristande lojalitet gentemot Schneider, och senare, innan beslutet om oförenlighet antogs, åsidosatt bolagets rätt att yttra sig inför en opartisk myndighet. Kommissionen har vidare allvarligt missbedömt innebörden av den exklusiva kontrollbefogenhet den givits genom förordningen. Vid den återupptagna prövningen av koncentrationen har kommissionen underlåtit att till fullo genomföra domen i målet Schneider I, på nytt åsidosatt Schneiders rätt till försvar och slutligen gjort en felaktig, illojal och diskriminerande bedömning av de korrigerande åtgärder som bolaget föreslagit.

106 Kommissionens omedgörlighet har, för det andra, visat sig vid bestämmandet av villkor och frister för uppdelningen av Schneider och Legrand, vilket lett till att Schneider ådragit sig kostnader för juridisk rådgivning, rådgivning från banker och skatterådgivning för att undersöka de olika sätt på vilka uppdelningen kunde ske. Kommissionen har slutligen, genom att utnyttja de spänningar som uppstått mellan Schneider och Legrand efter beslutet om oförenlighet, förmått Legrand att väcka talan mot Schneider vid domstol i Frankrike i november 2002, och därefter åberopat den nationella domstolens avgörande mot Schneiders argument i samband med att bolaget försökte att få till stånd ett beslut om att koncentrationen var förenlig med den gemensamma marknaden. På nytt har Schneider därigenom åsamkats kostnader som bolaget aldrig borde ha haft.

107 Kommissionen har i huvudsak anfört att ingen av de två rättsstridigheter som förstainstansrätten i domen i målet Schneider I konstaterade att beslutet om oförenlighet var behäftat med utgör en tillräckligt klar överträdelse för att kunna ge upphov till ett utomobligatoriskt skadeståndsansvar för gemenskapen gentemot Schneider.

108 Övriga rättsstridiga handlingar som åberopats är på intet sätt bevisade och utgör i alla händelser inte tillräckligt klara överträdelser av gemenskapsrätten för att kunna ge upphov till ett utomobligatoriskt skadeståndsansvar för gemenskapen.

109 Vad gäller skadans omfattning har Schneider påstått att förlusten avseende värdet av dess tillgångar vid tidpunkten för det rättsstridiga beslutet om oförenlighet den 10 oktober 2001 uppgick till mellan 2,483 och 3,326 miljarder euro. Omfattningen har därefter varierat för att slutligen definitivt begränsas till 1 663 734 716,76 euro, inklusive de kostnader som bolaget förorsakats genom kommissionens samlade handlande.

110 Schneider har anfört att beslutet om oförenlighet har förorsakat bolaget en nedskrivningsförlust mellan dagen för det offentliga budet avseende aktierna i Legrand i januari 2001 och tidpunkten för genomförandet av överlåtelseavtalet i december 2002. Denna förlust innefattar den bokföringsmässiga förlust som konstaterats avseende tillgångarna i Legrand, utebliven vinst till följd av att det inte varit möjligt att ta till vara de synergieffekter som koncentrationen förväntats medföra, de industristrategiska störningar som följde för Schneider och skada på dess renommé.

111 Kommissionen har invänt att Schneider inte har styrkt att någon skada har uppkommit för bolaget. Kommissionen har i detta avseende bestritt såväl att den påstådda värdeförlusten skulle vara faktisk och bestämd som den metod som Schneider föreslagit för att bedöma skadans omfattning. Det har enligt kommissionen ankommit på bolaget att inte ådra sig orimliga utgifter i arvoden efter beslutet om oförenlighet. Kommissionen har förbehållit sig rätten att i detalj analysera de fakturor som ingivits till stöd för dessa krav och möjligheten att komplettera sitt material och anpassa metoden för bedömning av skadans omfattning.

112 Kommissionen har i alla händelser förnekat att det skulle föreligga något orsakssamband mellan det handlande som lagts den till last och de olika typer av skador som Schneider har åberopat. Kommissionen har i detta avseende understrukit att Schneiders påstående om att koncentrationen skulle ha godkänts och fullföljts om inte kommissionen gjort sig skyldig till dessa överträdelser är mycket hypotetiskt.

Förstainstansrättens inledande anmärkningar

113 Förstainstansrätten erinrar inledningsvis om att det av fast rättspraxis följer att gemenskapens utomobligatoriska skadeståndsansvar enligt artikel 288 andra stycket EG för rättsstridigt handlande av dess organ förutsätter att flera villkor är uppfyllda, nämligen att det handlande som läggs institutionen till last är rättsstridigt, att det verkligen föreligger skada och att det finns ett orsakssamband mellan handlandet och den åberopade skadan (domstolens dom av den 29 september 1982 i mål 26/81, Oleifici Mediterranei mot EEG, REG 1982, s. 3057, punkt 16, och förstainstansrättens dom av den 14 december 2005 i mål T-383/00, Beamglow mot parlamentet m.fl., REG 2005, s. II-5459, punkt 95).

114 När, såsom i förevarande mål, grunden för skadeståndstalan är att en rättsakt är rättsstridig krävs det, för att gemenskapens utomobligatoriska skadeståndsansvar skall komma i fråga, att den anses utgöra en tillräckligt klar överträdelse av en rättsregel som har till syfte att ge enskilda rättigheter.

115 Det avgörande villkoret i detta avseende är att en gemenskapsinstitution uppenbart och allvarligt har överskridit gränserna för sitt utrymme för skönsmässig bedömning (domstolens dom av den 19 april 2007 i mål, C-282/05 P, Holcim (Deutschland) mot kommissionen, REG 2007, s. I-2941, punkt 47).

116 Enligt den ordning som domstolen har utvecklat med avseende på gemenskapens utomobligatoriska skadeståndsansvar skall särskilt beaktas det komplexa i de situationer som skall regleras, svårigheterna att tillämpa eller att tolka rättsakten och, i synnerhet, det utrymme för skönsmässig bedömning som upphovsmannen till den ifrågasatta rättsakten förfogar över (domen i det ovannämnda målet Holcim (Deutschland) mot kommissionen, punkt 50).

117 Redan den omständigheten att gemenskapsrätten har överträtts kan medföra att det skall anses vara fråga om en tillräckligt klar överträdelse, om institutionen endast förfogade över ett i hög grad begränsat, eller rentav obefintligt, utrymme för skönsmässig bedömning (domen i det ovannämnda målet Holcim (Deutschland) mot kommissionen, punkt 47).

118 Detsamma gäller när svarandeinstitutionen åsidosätter en allmän omsorgsplikt (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 27 mars 1990 i mål C-308/87, Grifoni mot EKSG, REG 1990, s. I-1203, punkterna 13 och 14) eller när den på ett avvikande sätt tillämpar relevanta materiella eller processuella bestämmelser (domstolens dom av den 14 juli 1967 i de förenade målen 5/66, 7/66 och 13/66–24/66, Kampffmeyer m.fl. mot kommissionen, REG 1967, s. 317, på sidorna 339 och 340).

119 Det ankommer för övrigt på den som gör gällande gemenskapens ansvar att styrka såväl att en skada har inträffat och dess omfattning som att det föreligger ett tillräckligt direkt orsakssamband mellan skadan och det handlande som läggs den berörda institutionen till last (domstolens dom av den 4 oktober 1979 i mål 64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 och 45/79, Dumortier Frères m.fl. mot rådet, REG 1979, s. 3091, punkt 21, förstainstansrättens dom av den 24 oktober 2000 i mål T-178/98, Fresh Marine mot kommissionen, REG 2000, s. II-3331, punkt 118, fastställd efter överklagande i domstolens dom av den 10 juli 2003 i mål C-472/00 P, kommissionen mot Fresh Marine, REG 2003, s. I-7541).

120 När ett av de tre villkoren för att det skall föreligga ett utomobligatoriskt skadeståndsansvar för gemenskapen inte är uppfyllt skall talan ogillas utan att det är nödvändigt att pröva huruvida de två övriga villkoren är uppfyllda (domstolens dom av den 15 september 1994 i mål C-146/91, KYDEP mot rådet och kommissionen, REG 1994, s. I-4199, punkt 81, och förstainstansrättens dom av den 20 februari 2002 i mål T-170/00, Förde-Reederei mot rådet och kommissionen, REG 2002, s. II-515, punkt 37), och gemenskapsdomstolarna är för övrigt inte skyldig att pröva villkoren i någon viss bestämd ordning (domstolens dom av den 9 september 1999 i mål C-257/98 P, Lucaccioni mot kommissionen, REG 1999, s. I-5251, punkt 13).

121 Kommissionen har i detta sammanhang gjort gällande att om den ansågs ådra sig ett ekonomiskt ansvar när omständigheter som de nu aktuella föreligger, skulle dess förmåga att fullt ut genomföra sin uppgift enligt EG-fördraget att övervaka konkurrensen äventyras, genom den hämmande verkan på kontrollen av koncentrationer som kan följa av risken att den tvingas ersätta påstådda skador för de berörda företagen.

122 Det skall medges att en sådan effekt, vilken inte är förenlig med det allmänna gemenskapsintresset, skulle kunna uppkomma om begreppet klar överträdelse av gemenskapsrätten ansågs innefatta samtliga fel eller misstag som visserligen är av en viss allvarlighetsgrad, men som inte till sin natur eller omfattning avviker från det normala handlandet hos en institution som är satt att övervaka tillämpningen av konkurrensreglerna, vilka är komplexa och svåra samt föremål för ett betydande tolkningsutrymme.

123 Således skall inte en bristande uppfyllelse av en rättslig förpliktelse som, oavsett hur beklagansvärd den är, kan förklaras genom de objektiva begränsningar som vilar på institutionen och dess företrädare genom de bestämmelser som gäller för kontroll av företagskoncentrationer anses utgöra en tillräckligt klar överträdelse av gemenskapsrätten för att gemenskapens utomobligatoriska skadeståndsansvar skall aktualiseras.

124 Däremot kan en skada som följer av att institutionen uppträder på ett sätt som uppenbart strider mot en rättsregel och allvarligt skadar intressen utanför institutionen, och som varken kan förklaras eller ursäktas av de begränsningar som objektivt följer av dess normala verksamhet, ge rätt till skadestånd.

125 Med en sådan definition av vad som minst krävs för att gemenskapens utomobligatoriska skadeståndsansvar skall aktualiseras säkerställs det handlingsutrymme och den bedömningsfrihet som gemenskapens övervakare av konkurrensen måste ha – i allmänhetens intresse – såväl i sitt beslutsfattande som i sin tolkning och tillämpning av relevanta primär- och sekundärrättsliga bestämmelser, utan att tredje man därigenom tvingas lida konsekvenserna av flagranta och oursäktliga brister.

126 Förstainstansrätten skall mot bakgrund av dessa principer först pröva huruvida kommissionen har gjort sig skyldig till tillräckligt klara överträdelser av rättsregler som syftar till att ge enskilda rättigheter genom att anta beslutet om oförenlighet, vilket ogiltigförklarades genom domen i målet Schneider I. Det skall därefter undersökas huruvida skadan förvärrats genom kommissionens samlade handlande under förfarandet för kontroll av koncentrationen.

Rättsstridigheterna i beslutet om oförenlighet

Brister i bedömningen av koncentrationens verkningar

— Parternas argument

127 Schneider har gjort gällande att de felaktigheter, utelämnanden och motsägelser som i domen i målet Schneider I konstaterats föreligga i beslutet om oförenlighet när det

gäller bedömningen av koncentrationens verkningar på nationella sektoriella marknader utanför Frankrike utgör tillräckligt klara överträdelser som inte kan motiveras av vare sig komplexiteten i prövningen av ifrågavarande koncentration eller eventuell tidspress, med hänsyn till att den frist på fyra månader som kommissionen haft för att pröva huruvida koncentrationen var förenlig med den gemensamma marknaden upphörde att löpa.

128 Kommissionen har invänt att dessa rättsstridigheter, i avsaknad av bevis för att kommissionen uppenbart och allvarligt har överträtt gränserna för sitt utrymme för skönsmässig bedömning, inte skall anses utgöra tillräckligt klara överträdelser, med hänsyn till komplexitetsgraden i de situationer som bedömts, att bedömningen avsett den framtida utvecklingen av marknader och kravet på skyndsamhet i kontrollförfarandet. I alla händelser har förstainstansrätten anfört, i punkt 412 i domen i målet Schneider I, att de fel som begåtts inte varit av sådan art att de skulle kunna medföra en ogiltigförklaring av beslutet om oförenlighet.

— Förstainstansrättens bedömning

129 Det kan i princip inte uteslutas att uppenbara och allvarliga brister som påverkat den ekonomiska bedömning som ligger till grund för beslut inom ramen för konkurrenspolitiken kan utgöra överträdelser av rättsregler som är tillräckligt klara för att gemenskapen skall ådra sig ett utomobligatoriskt skadeståndsansvar.

130 För att ett sådant ansvar skall föreligga krävs emellertid för det första att den bestämmelse som åsidosatts genom den felaktiga bedömningen syftar till att ge enskilda rättigheter. Även om vissa principer och bestämmelser som ligger till grund för bedömningar av konkurrensen är av sådan art att de ger rättigheter till enskilda kan inte alla normer i primär- eller sekundärrätten eller i rättspraxis som kommissionen har att iaktta vid sina ekonomiska bedömningar anses vara av sådan art.

131 Det skall vidare beaktas att de ekonomiska bedömningar som är nödvändiga vid den konkurrensrättsliga kvalificeringen av en situation eller en koncentration i allmänhet är, såväl faktamässigt som vid den bedömning som görs utifrån hur dessa fakta beskrivs, komplexa och svåra intellektuella framställningar, i vilka det kan smyga sig in vissa brister, såsom uppskattningar, inkonsekvenser eller luckor, med hänsyn till de korta frister som åvilar institutionen. Detta gäller i än högre grad när, såsom är fallet med koncentrationskontroller, bedömningen innehåller framåtsyftande inslag. Allvarliga brister i dokumentation eller logik behöver under dessa förhållanden inte alltid utgöra tillräckliga omständigheter för att gemenskapen skall bli skadeståndsskyldig.

132 Det skall slutligen påminnas att kommissionen förfogar över ett utrymme för skönsmässig bedömning vid bevarandet av kontrollen över gemenskapens konkurrenspolitik, vilket medför att det inte kan förväntas att den iakttar en rigoröst konstant beslutspraxis vid genomförandet av de relevanta bestämmelserna, och att den därmed har en viss handlingsfrihet vid valet av de ekonomiska instrument som den förfogar över liksom vid valet av lämplig utgångspunkt för bedömningen av ett visst fenomen (se, till exempel, förstainstansrättens dom av den 17 december 2003 i mål T-219/99, British Airways mot kommissionen, REG 2003, s. II-5917, punkterna 89 och följande punkter, fastställd efter överklagande genom domstolens dom av den 15 mars 2007 i mål C-95/04 P, British Airways mot kommissionen, REG 2007, s. I-2331), så länge kommissionens val inte uppenbart står i strid med de regler som erkänts inom ekonomisk vetenskap och tillämpas på ett konsekvent sätt.

133 I förevarande mål föreligger det emellertid inte något behov av att pröva huruvida de tre sistnämnda punkterna föranleder att de brister som den ekonomiska bedömningen av koncentrationens verkningar på relevanta sektoriella marknader utanför Frankrike är så allvarliga att gemenskapen ådragit sig ett utomobligatoriskt skadeståndsansvar.

134 De brister som i domen i målet Schneider I konstaterats i bedömningen av koncentrationens verkningar på nationella sektoriella marknader utanför Frankrike har nämligen inte påverkat kommissionens slutliga konstaterande, i beslutet om oförenlighet, av att koncentrationen var oförenlig med den gemensamma marknaden.

135 Även om kommissionen inte hade gjort sig skyldig till denna överträdelse av gemenskapsrätten hade den inte kunnat godkänna koncentrationen i föreliggande skick, eftersom de konstaterade felaktigheterna enligt punkt 413 i domen i målet Schneider I inte i sig var av sådan beskaffenhet att de innebar att riktigheten i de anmärkningar som kommissionen hade framfört avseende var och en av de franska sektoriella marknader som räknats upp i skälen 782 och 783 i beslutet om oförenlighet kunde ifrågasättas. Mot bakgrund av de uppgifter om de faktiska omständigheterna som beslutet om oförenlighet innehöll kunde, enligt punkt 415 i samma dom, ingen annan slutsats dras än den kommissionen dragit, nämligen att den föreslagna transaktionen på de franska marknaderna skulle skapa eller förstärka en dominerande ställning som får till följd att den faktiska konkurrensen inom den gemensamma marknaden eller en väsentlig del av den påtagligt hämmas i den mening som avses i artikel 2.3 i förordningen.

136 Även om den saknar betydelse för bedömningen av koncentrationens verkningar på de sektoriella franska marknaderna är kritiken i domen i målet Schneider I mot den ekonomiska bedömningen i beslutet om oförenlighet inte överflödig, eftersom den medför ett underkännande av bedömningen av konsekvenserna på övriga marknader och således begränsar prövningen av huruvida rätten till försvar iakttagits och eftersom denna enda del av beslutet om oförenlighet alltjämt är giltig, avseende de sektoriella franska marknaderna.

137 För att komma till denna slutsats är det tillräckligt att den ekonomiska bedömningen av koncentrationens verkningar förklaras sakna bevisvärde, såsom skett i punkt 411 i domen i målet Schneider I. Frågan huruvida detta fel dessutom är en tillräckligt klar överträdelse saknar i detta avseende betydelse.

138 Således kan inte invändningen avseende den felaktiga ekonomiska bedömningen i beslutet om oförenlighet i sig själv ha medfört några konsekvenser för förfarandets förlopp, och den kan inte heller ha orsakat Schneider någon särskild skada i förhållande till den som eventuellt följt av åsidosättandet av bolagets rätt till försvar.

139 Det enda fel i beslutet om oförenlighet som, enligt domen i målet Schneider I, kunnat beröva Schneider chansen till ett fördelaktigt beslut avseende koncentrationens genomförande är således det som följt av det konstaterat bristande sambandet mellan meddelandet om invändningar av den 3 augusti 2001 och beslutet om oförenlighet självt, såvitt avser invändningen att parterna i koncentrationen skulle kunna stödja sig på varandras ställning. Det är således arten och allvaret av detta enda fel i beslutet om oförenlighet som skall bedömas vid prövningen av huruvida villkoren för gemenskapens allvar har uppfyllts genom detta beslut.

Åsidosättandet av Schneiders rätt till försvar

— Parternas argument

140 Schneider har anfört att kommissionen i meddelandet om invändningar av den 3 augusti 2001 inte på ett tillräckligt klart och otvetydigt sätt har uttryckt den invändning mot koncentrationens förenlighet som grundar sig på att Schneider på de franska sektoriella grossistmarknaderna för lågspänningsutrustning skulle kunna stödja sin dominerande ställning inom sektorn för komponenter till fördelningscentraler och gruppcentraler på Legrands ledande ställning på marknaden för ultraterminal utrustning, och att den på så sätt berövat Schneider möjligheten att under det administrativa förfarandet bestrida denna invändning och föreslå korrigerande åtgärder i detta avseende.

141 Ända från det att koncentrationen anmäldes hade Schneider ändå informerat kommissionen avseende de samband som antogs föreligga mellan de berörda marknadssegmenten 4 och 5 och respektive part i koncentrationens ställning på dessa segment i Frankrike, och därvid understrukit avsaknaden av portföljeffekter. Kommissionen framförde emellertid inte denna invändning förrän den 24 september 2001, då den normala tidsfristen för att föreslå korrigerande åtgärder löpt ut och endast några dagar innan förfarandet för koncentrationskontroll var till ända.

142 Kommissionen har anfört att den bristande överensstämmelsen mellan meddelandet om invändningar av den 3 augusti 2001 och beslutet om oförenlighet endast har medfört en bristande klarhet och precision, och inte en underlåtenhet att framföra invändningen om stödjande, eftersom detta problem påpekats i ett flertal skäl i meddelandet om invändningar.

143 Åsidosättandet av Schneiders rätt till försvar utgör inte en tillräckligt klar överträdelse med hänsyn till den korta tid under vilken meddelandet om invändningar måste utarbetas, den komplexa bedömning av såväl sakargument, varibland invändningen om stödjande endast var en av en rad relevanta sådana, som de korrigerande åtgärder som Schneider föreslagit.

144 Den omständigheten att Schneider lämnat kommissionen upplysningar som visade att koncentrationen inte skulle medföra några problem beträffande ett sådant stödjande utgör ytterligare skäl att anse att det fel i förfarandet som begåtts inte är så allvarligt.

— Förstainstansrättens bedömning

145 Kommissionen skall, innan den beslutar att förklara en koncentration oförenlig med den gemensamma marknaden, enligt artikel 18.1 i förordningen lämna de berörda

personerna, företagen och företagssammanslutningarna tillfälle att i varje skede av förfarandet fram till samrådet med den rådgivande kommittén yttra sig över de anmärkningar som framförs mot dem.

146 Det följer vidare av artikel 18.3 i förordningen att kommissionen endast får grunda ett konstaterande av oförenlighet på de invändningar som berörda företag har beretts tillfälle att yttra sig över.

147 De företag som deltar i en koncentration skall nämligen, i egenskap av mottagare av ett beslut från en offentlig myndighet som påtagligt påverkar deras intressen, ges möjlighet att i tid lämna sina synpunkter. De har i detta syfte en rätt att på ett tydligt sätt och i rimlig tid informeras om de invändningar som kommissionen har mot den anmälda koncentrationen (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 23 oktober 1974 i mål 17/74, Transocean Marine Paint mot kommissionen, REG 1974, s. 1063, punkt 15, svensk specialutgåva, volym 2, s. 357, och förstainstansrättens dom av den 4 mars 1999 i mål T-87/96, Assicurazioni Generali och Unicredito mot kommissionen, REG 1999, s. II-203, punkt 88).

148 Meddelandet om invändningar är i detta avseende av särskild betydelse, eftersom det är specifikt avsett att göra det möjligt för de berörda företagen att reagera på kommissionens invändningar dels genom att ge dem möjlighet att yttra sig angående dessa, dels genom att de får möjlighet att föreslå kommissionen korrigerande åtgärder för att motverka den anmälda koncentrationens negativa verkningar.

149 Denna garanti, som utgör en del av de grundläggande garantier som i gemenskapens rättsordning gäller vid administrativa förfaranden, är av särskilt stor vikt med avseende på kontrollen av företagskoncentrationer (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 21 november 1991 i mål C-269/90, Technische Universität München, REG 1991, s. I-5469, punkt 14, svensk specialutgåva, volym 11, s. I-453).

150 I detta avseende skall nämligen beaktas både betydelsen av de ekonomiska intressen och de industriella konsekvenser som är förknippade med en koncentration av gemenskapsbetydelse och de omfattande kontrollmedel som kommissionen förfogar över för att säkerställa konkurrensen inom den gemensamma marknaden.

151 Härav följer att Schneider har åberopat en överträdelse av en rättsregel som syftar till att ge enskilda rättigheter.

152 Att kommissionen, som i förevarande mål, avfattar sitt meddelande om invändningar på ett sådant sätt att bolaget, såsom framgår av domen i målet Schneider I, inte kunnat veta att det, utan att korrigerande åtgärder vidtogs för att begränsa eller undanröja de situationer där Schneider och Legrand kunde stödja sig på varandras ställning på de sektoriella marknaderna i Frankrike, inte fanns någon möjlighet att förklara koncentrationen förenlig med den gemensamma marknaden utgör en uppenbar och allvarlig överträdelse av artikel 18.1 och 18.3 i förordningen.

153 De korrigerande åtgärder som Schneider medgivit i september 2001, innefattande ett avstående från Legrand från att vara verksam på marknaderna för komponenter till fördelningscentraler inom hela EES, var således objektivt inte av den arten att de skulle lösa det specifika problemet att Schneider på de franska sektoriella grossistmarknaderna för lågspänningsutrustning skulle kunna stödja sin dominerande ställning inom sektorn för komponenter till fördelningscentraler och gruppcentraler på Legrands ledande ställning på marknaden för ultraterminal utrustning.

154 Detta åsidosättande av rätten till försvar kan varken rättfärdigas eller förklaras av de särskilda påfrestningar som kommissionens tjänstemän objektivt sett är utsatta

för. Den ifrågavarande överträdelsen, som kommissionen varken har förnekat existensen av eller bestritt till innehållet, medför således en skyldighet för gemenskapen att reparera de skador som den medfört.

155 Kommissionens argument avseende de inneboende svårigheterna att genomföra en komplex marknadsanalys under mycket stark tidspress är irrelevanta. Den skadeståndsgrundande omständighet som här avses består nämligen inte i bedömningen av relevanta marknader i meddelandet om invändningar eller i beslutet om oförenlighet, utan i att det i meddelandet om invändningar saknas en upplysning av väsentlig betydelse för beslutsdelen i beslutet om oförenlighet. Att inkludera denna upplysning hade inte medfört några särskilda tekniska svårigheter och hade inte krävt någon ytterligare, av tidsmässiga skäl ogenomförbar, specifik undersökning. Utelämnandet av den kan inte heller tillskrivas något oväntat eller slumpartat problem vid utformningen av meddelandet om invändningar som skulle kunna kompenseras genom en helhetsförståelse av detsamma.

156 Härav följer att åsidosättandet av Schneiders rätt till försvar i förevarande mål skall anses utgöra ett uppenbart och allvarligt åsidosättande från kommissionens sida av de begränsningar som denna är underkastad. Det utgör i sig en tillräckligt klar överträdelse av en rättsregel som syftar till att ge enskilda rättigheter.

157 Kommissionens åsidosättande av Schneiders rätt till försvar utgör således ett vållande som ger upphov till ett utomobligatoriskt skadeståndsansvar för gemenskapen, under förutsättning att det dessutom visas att en faktisk och bestämd skada har uppkommit och att det finns ett tillräckligt direkt orsakssamband mellan denna skada och den tillräckligt klara överträdelse av gemenskapsrätten som utgör ett vållande.

158 Innan det prövas huruvida dessa två sistnämnda villkor är uppfyllda skall förstainstansrätten pröva huruvida kommissionen samlade handlande gentemot Schneider under förfarandet för kontroll av koncentrationen var rättsstridigt, vilket enligt bolaget skall anses ha medfört antingen att den skada som orsakades av det rättsstridiga beslutet om oförenlighet förvärrades eller att en separat skada uppstod, i form av nya kostnader för bolaget.

159 För det fall att de klagomål som Schneider har riktat mot kommissionen utöver de som konstaterats i domen i målet Schneider I skall anses komplettera de sistnämnda och därmed i förekommande fall anses utgöra omständigheter som givit upphov till ytterligare skada utöver de huvudsakliga rättsstridigheterna, skall de bedömas utifrån de allmänna villkoren för gemenskapens utomobligatoriska skadeståndsansvar, enligt vilka det, såsom framhållits i punkterna 113–126 ovan, krävs att gemenskapsinstitutionen gjort sig skyldig till en tillräckligt klar överträdelse av en rättsregel.

Övriga rättsstridigheter från kommissionens sida som påstås ha förvärrat den inträffade skadan som beslutet om oförenlighet medfört eller orsakat en särskild skada

Bristande lojalitet

— Parternas argument

160 Enligt Schneider har kommissionen brustit i lojalitet gentemot Schneider genom att rättsstridigt stärka bolaget i dess uppfattning att ett beslut om att koncentrationen

var förenlig med den gemensamma marknaden kunde förväntas, genom att inte i tillräckligt god tid upplysa om att den avsåg att förbjuda koncentrationen och genom att inte uppmärksamma bolaget på att det förelåg omständigheter som förhindrade ett godkännande av koncentrationen.

161 Kommissionen informerade nämligen inte Schneider om invändningen om stödjande förrän den 24 september 2001, trots att den haft kunskap om omständigheter utifrån vilka det var möjligt att avgöra detta i god tid före utformandet av dess meddelande om invändningar av den 3 augusti 2001. Den starka ställning som parterna i koncentrationen hade på de ifrågavarande sektoriella marknaderna och betydelsen av distributionskanalerna hade behandlats omfattande i anmälningsformuläret och kunde mycket snabbt identifieras av kommissionen.

162 Kommissionen hade från maj 2001 tillgång till de uppgifter som fick den att i oktober 2001 göra gällande att det förhållandet att de anmälande parterna stödde sig på varandras ställning utgjorde ett hinder mot koncentrationen.

163 Denna brist på lojalitet bekräftas av uttalanden från kommissionärens med ansvar för konkurrenspolitiken uttalanden i *Le Monde* den 8 november 2001, då han uttalade att ”… när företagen även innan sammanslagningen är så stora att det inte är möjligt att finna någon ’korrigerande åtgärd’ har kommissionen inte något annat val än att förbjuda sammanslagningen…”.

164 Kommissionen har anfört att den i maj 2001 inte hade tillgång till alla uppgifter som var nödvändiga för att slutföra konkurrensbedömningen och för att identifiera eventuella konkurrensproblem. Det skulle i vart fall ha varit för tidigt för kommissionen att vid denna tid ge uttryck för att den i princip skulle motsätta sig koncentrationen, utan att därmed åsidosätta sin skyldighet att förhålla sig neutral och att iaktta god förvaltningssed.

165 Kommissionärens uttalanden är irrelevanta då de skett efter det att beslutet om oförenlighet hade fattats och eftersom de var begränsade till att i efterhand presentera kommissionens slutsatser.

166 I alla händelser borde Schneider, som varje normalt upplyst företag, ha kunnat bedöma de olika risker som koncentrationen skulle komma att medföra enligt fransk rätt och enligt gemenskapens konkurrensrätt, till följd av parternas stora marknadsandelar i Frankrike.

— Förstainstansrättens bedömning

167 Förstainstansrätten konstaterar att det inte är möjligt att utifrån vad Schneider anfört dra slutsatsen att bolaget styrkt sin invändning om bristande lojalitet.

168 Schneider har i synnerhet inte kunnat redovisa några allvarliga, preciserade och samverkande indikationer till stöd för att, såsom bolaget anfört inom ramen för sin talan i mål T-310/01, kommissionen redan från början, långt före diskussionen avseende de korrigerande åtgärder som Schneider föreslagit, skulle ha önskat förbjuda koncentrationen av principskäl som på förhand uteslöt varje åtgärd för att avhjälpa koncentrationens oförenlighet med den gemensamma marknaden.

169 Det kan utifrån genomgången av bakgrunden till tvisten inte uteslutas att kommissionen inte kunde bedöma koncentrationens verkningar på de olika nationella sektoriella marknader som berördes objektivt och med full information förrän vid utformandet av meddelandet om invändningar av den 3 augusti 2001, efter att ha

genomgått och prövat omfattande upplysningar som Schneider och Legrand tillhandahållit vid utlöpandet av en svarsfrist på flera veckor, och vars omfattning och komplexitet påpekats av bolaget självt i mål T-310/01.

170 Det skall framhållas att syftet med meddelandet om invändningar är just att tillhandahålla alla omständigheter som är nödvändiga för att företag skall ha möjlighet att yttra sig över de invändningar som kommissionen anfört mot förenligheten av en anmäld koncentration efter en genomgång av de upplysningar som dessförinnan tillhandahållits av de berörda, så att kommissionen därefter ges möjlighet att fatta ett slutgiltigt beslut med full kunskap om saken.

171 Även om underlåtenheten att ange invändningen om stödjande i meddelandet om invändningar av den 3 augusti 2001 utgjort ett klart åsidosättande av Schneiders rätt till försvar, framgår det däremot inte av handlingarna att denna överträdelse med nödvändighet skall uppfattas som en konsekvens av bristande lojalitet från kommissionens sida.

172 Uttalandet från kommissionären med ansvar för konkurrensfrågor, som återgivits i punkt 163 ovan, ger inte nödvändigtvis stöd åt vad Schneider anfört. Det kan inte uteslutas att kommissionären avsett att, genom användningen av presens indikativ, ge uttryck för en allmän regel som inte endast var tillämplig på ifrågavarande koncentration, vilken för övrigt inte var den enda som nämndes i uttalandet.

173 Det ifrågavarande uttalandet kan således i förevarande fall inte med säkerhet förstås som ett uttryck i efterhand för en avsikt från kommissionen att från början av principskäl motsätta sig koncentrationen.

174 Mot denna bakgrund kan det inte anses visat att kommissionen brustit i lojalitet.

175 Vad Schneider anfört skall således lämnas utan avseende.

Åsidosättande av Schneiders rätt till opartisk prövning

— Parternas argument

176 Schneider har gjort gällande att ett administrativt organs beslut, vilka i likhet med kommissionens beslut rörande koncentrationskontroll inte kan bli föremål för en sådan talan där domstolen har fri prövningsrätt i enlighet med de garantier som följer av artikel 6.1 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (nedan kallad konventionen), enligt vilken var och en har rätt till en rättvis rättegång, omfattas av denna bestämmelse från och med det administrativa kontrollförfarandet.

177 Att samma grupp av tjänstemän förbereder beslut om oförenlighet och om uppdelning strider mot villkoret om opartiskhet i denna bestämmelse.

178 Vidare kan opartiskheten ifrågasättas vid den förnyade prövningen av koncentrationen efter det att domarna i målen Schneider I och Schneider II meddelats, mot bakgrund av att det i vart fall delvis varit samma tjänstemän som successivt lämnat anvisningar avseende koncentrationen under hela kontrollförfarandet.

179 Kommissionen har invänt att det inte visats att den skall ha brustit i sin opartiskhet och att den inte är en ”domstol” i den mening som avses i artikel 6.1 i konventionen. I alla händelser har iakttagelsen av denna bestämmelse till fullo säkerställts med hänsyn till företagens rätt att vid gemenskapsdomstolarna föra talan om ogiltigförklaring av de beslut som antagits enligt förordningens bestämmelser.

180 Vidare finns det ingen rättsregel eller princip som förbjuder att den förnyade prövningen av koncentrationen anförtros samma tjänstemän som utfört den inledande kontrollen.

— Förstainstansrättens bedömning

181 Iakttagandet av den enskildes rätt att få sin sak prövad av en oberoende och opartisk domstol säkerställs genom artikel 6.1 i konventionen, till vilken artikel 6.2 i fördraget om upprättande av Europeiska unionen hänvisar, vilket bekräftats genom artikel 47 andra stycket i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

182 Rätten till en rättvis rättegång utgör, eftersom den är en integrerad del av de grundläggande rättigheter som skyddas i gemenskapens rättsordning och som gemenskapsdomstolarna har att säkerställa att kommissionen iakttar i förfarandet för koncentrationskontroll, uppenbart en rättsregel som syftar till att ge enskilda rättigheter (förstainstansrättens dom av den 6 april 2006 i mål T-309/03, Camós Grau mot kommissionen, REG 2006, s. II-1173, punkterna 102 och 103).

183 Artikel 6.1 i konventionen innebär emellertid inte, så länge som rätten till prövning inför en opartisk domstol säkerställs, något krav på att administrativa organ som dessförinnan prövar ärendet skall uppfylla alla de villkor som gäller för domstolsförfarandet (se Europadomstolens dom i målet Le Compte mot Belgien av den 23 juni 1981, serie A nr 43, punkt 51).

184 I förevarande mål utgör möjligheten att enligt artikel 230 EG väcka talan om ogiltigförklaring av de beslut som kommissionen antagit med stöd av artikel 8.3 och 8.4 i förordningen ett rättsmedel som erbjuder de garantier som krävs enligt artikel 6.1 i konventionen.

185 Det finns vidare varken någon rättsregel eller princip som förbjuder kommissionen att ge samma tjänstemän i uppgift att göra en förnyad prövning av en koncentration till verkställande av en dom i vilken beslutet att förklara koncentrationen oförenlig med den gemensamma marknaden ogiltigförklarats.

186 Det kan inte utifrån skyldigheten att förhålla sig opartisk uppställas någon allmän princip om att en administrativ eller rättslig myndighet skulle vara skyldig att hänvisa ett ärende till en annan myndighet eller ett annat organ som är sammansatt på annat sätt än myndigheten (se Europadomstolens dom i målet Ringeisen mot Österrike av den 16 juli 1971, serie A nr 13, punkt 97).

187 När det gäller disciplinkommittén i en yrkesorganisation har Europadomstolen för mänskliga rättigheter uttalat att den omständigheten att tre av sju medlemmar i denna kommitté deltagit i ett beslut som återförvisats efter upphävande av ett tidigare beslut som de deltagit i beredningen av inte ger upphov till berättigade misstankar om opartiskhet (se Europadomstolens dom i målet Diennet mot Frankrike av den 26 september 1995, serie A nr 325-A, punkt 38).

188 Således medför den omständigheten att kommissionen helt eller delvis låtit samma tjänstemän genomföra olika stadier av förfarandet för kontroll av koncentrationen inte att kommissionen gjort sig skyldig till en tillräckligt klar överträdelse av en rättsregel som har till syfte att ge enskilda rättigheter.

189 Vad Schneider anfört skall således lämnas utan avseende.

Kommissionens omedgörliga inställning vid fastställandet av metoderna för uppdelning av Schneider och Legrand

— Parternas argument

190 Schneider har klandrat kommissionen för att den visat en otillbörlig omedgörlighet avseende metoderna för uppdelningen av Schneider och Legrand. Kommissionens vägran att tillåta Schneider att undersöka huruvida det fanns någon annan möjlighet att avhända sig sitt ägande i Legrand än en enkel uppdelning har skrämt bort alla industriella operatörer, för vilka värdet av ägandet i Legrand skulle medföra industriella och kommersiella synergieffekter som obestridligen var högre än det värde ägandet hade för de ekonomiska investerare som, till följd av de villkor för uppdelning som kommissionen föreskrivit, var de enda som gavs möjlighet att delta i försäljningsförfarandet.

191 Det principiella förbudet för Schneider att behålla eller återköpa vissa tillgångar i Legrand har hindrat Schneider från att behålla en tillräcklig andel för att kunna genomföra en del av de förväntade synergieffekterna, och därigenom försvagat Schneiders förhandlingsposition i förhållande till potentiella förvärvare.

192 Valet mellan delning, överlåtelse eller börsintroduktion och möjligheten att behålla en del av kapitalet i Legrand och att tillfälligt behålla en fordran mot Legrand eller dess förvärvare borde ha övervägts med hänsyn till samtliga övriga krav från kommissionen.

193 Trots förlängningen av fristen för uppdelning har konstanta påtryckningar och den ständigt negativa inställningen från kommissionens sida tvingat Schneider att inte avbryta eller slå av på takten i genomförandet av uppdelningen. Den förlängning som medgavs var i själva verket endast skenbar, eftersom den inte hindrat ”genomförandet av nödvändiga steg i uppdelningsprocessen inom fristerna, såsom dessa bestämts efter förlängning”.

194 Kommissionen anser sig tvärtom ha visat prov på stor flexibilitet. Trots att det i meddelandet om invändningar av den 24 oktober 2001 föreskrevs att en uppdelning skulle ske genom att aktierna i Legrand utdelades till aktieägarna i Schneider proportionellt utifrån deras ägande, gav kommissionen i beslutet om uppdelning Schneider möjlighet, på bolagets egen begäran, att välja mellan delning, överlåtelse eller börsintroduktion, att behålla en del av kapitalet i Legrand eller att begära kommissionens förhandstillstånd att tillfälligt behålla en fordran mot Legrand eller dess förvärvare.

195 Beslutet om uppdelning var endast en del av verkställigheten av beslutet om oförenlighet. En uppdelning av Schneider och Legrand som skulle ha bevarat det sistnämnda bolagets omfattning kan därmed inte anses tyda på omedgörlighet från kommissionens sida.

196 Lösningen med finansiella köpare har förordats av Schneider självt. De industriella köparna har inte heller godtagit det överpris jämfört med vad som begärts av finansiella köpare som Schneider krävt av dem.

197 Kommissionen har, på förslag av Schneiders rådgivande bank, gått med på att utsträcka fristen för uppdelning från sex till nio månader. Kommissionen har medgivit en ytterligare förlängning på tre månader, till och med den 5 februari 2003, och samtidigt gjort förbehåll för möjligheten till ytterligare förlängning. Dessutom har det enligt beslutet om uppdelning varit möjligt att på Schneiders begäran förlänga fristen ytterligare för det fall det förelegat särskilda omständigheter.

— Förstainstansrättens bedömning

198 Schneider har, genom att ifrågasätta genomförandet av uppdelningen, också underförstått ifrågasatt rättsenligheten, enligt artikel 8.4 i förordningen, av beslutet om uppdelning, som ogiltigförklarats av förstainstansrätten, som en konsekvens av ogiltigheten av beslutet om oförenlighet, i förhållande till vilket det utgjorde en verkställighetsåtgärd (se punkterna 44 och 58 ovan), och således utan att beslutets riktighet i sig prövats.

199 När en koncentration, såsom i förevarande mål, redan genomförts när kommissionen konstaterar dess oförenlighet med den gemensamma marknaden ger artikel 8.4 i förordningen den institutionen befogenhet att vidta alla nödvändiga åtgärder för att återupprätta en effektiv konkurrens.

200 Utan att ta ställning till huruvida denna bestämmelse utgör en rättsregel som har till syfte att ge enskilda rättigheter, kan det inte anses visat att kommissionen på ett uppenbart och allvarligt sätt har åsidosatt den genom att kräva att de två parterna i koncentrationen genomför en uppdelning som säkerställer att Legrands storlek förblir intakt och genom att förbjuda att det i ett senare skede sker en återgång av Legrands verksamhet till Schneider.

201 Härvid skall nämligen beaktas i synnerhet den starka ställning som de anmälande företagen hade på de franska sektoriella marknaderna för lågspänningsutrustning som påverkades av koncentrationen, skillnaden mellan deras marknadsandelar och marknadsandelarna för deras omedelbara konkurrenter, hur välkända deras varumärken var i Frankrike och upphörandet av den traditionella rivaliteten mellan de två företagen.

202 Dessutom har de rättsliga metoderna för uppdelningen, såsom framgår av punkt 105 i beslutet om uppdelning, överlämnats till Schneider, på villkor att de inte innefattat ett väsentligt ägande för bolaget i Legrand och säkerställt försäljningen av Legrandgruppen utan särskiljning av vissa delar av verksamheten i Legrand.

203 Schneider har vidare inte visat att fristen för genomförande av beslutet om uppdelning varit orimligt kort. I det omtvistade beslutet förlängde kommissionen med rätta den ursprungliga fristen på sex månader enligt meddelandet om invändningar av den 21 oktober 2001 med tre månader.

204 I skäl 122 i beslutet har kommissionen dessutom dels förklarat sig beredd att bevilja ytterligare en tidsfrist på tre månader, under vilken fullmaktshavaren skulle få ett oåterkalleligt och exklusivt försäljningsuppdrag, för att ge Schneider det manöverutrymme som krävs för företagets förhandlingar med potentiella köpare eller investerare, dels förlänga dessa tidsfrister på Schneiders eller fullmaktshavarens begäran om man kan visa att man gjort sitt bästa för att iaktta tidsfristen.

205 Efter den muntliga förhandlingen den 23 april 2002 inför prövningen av de interimistiska yrkandena i mål T-77/02 R medgav kommissionen den 26 april 2002 Schneider en förlängning på tre månader, så att fristen för uppdelning sköts upp till den

5 februari 2003, det vill säga ett år från delgivningen av beslutet om uppdelning, utan att det påverkade Schneiders möjligheter att, om det förelåg särskilda skäl, begära ytterligare förlängning.

206 Även under antagande att en överlåtelse av ett företag i Legrands storlek i allmänhet kan ta längre tid än ett år att genomföra, vilket Schneider anfört enligt skäl 110 i beslutet om uppdelning, har det alltjämt ankommit på Schneider att begära ytterligare förlängning. Det framgår inte av handlingarna i målet att så har skett.

207 Schneider hade, vilket framgår av dess svar av den 7 november 2001 på kommissionens meddelande om invändningar av den 24 oktober 2001, redan före beslutet om uppdelning tagit kontakt med potentiella köpare.

208 Slutligen rör fristen, såsom framgår av punkt 5 i bilaga II till beslutet om uppdelning, endast upprättandet av en oåterkallelig rättshandling i enlighet med den metod som valts, vars faktiska genomförande skall ske inom tre månader efter det att denna rättshandling upprättats.

209 Det har således inte visats att kommissionen uppenbart och allvarligt överskridit sitt utrymme för skönsmässig bedömning genom sina föreskrifter avseende metoder och tidsfrister för uppdelningen mellan Schneider och Legrand.

210 Vad Schneider anfört skall således lämnas utan avseende.

Utnyttjandet av de spänningar som uppstått mellan koncentrationens parter

— Parternas argument

211 Schneider har anklagat kommissionen för att ha understött de spänningar som uppstått mellan koncentrationens parter efter beslutet om oförenlighet, i synnerhet genom att inte i skälig tid låta Schneider få ta del av vad Legrand anfört under de diskussioner som lett fram till beslutet om uppdelning.

212 Kommissionen uppvisade samma attityd efter beslutet om uppdelning. Kommissionen har påverkat Legrand att väcka talan mot Schneider vid fransk domstol i november 2002, och därefter anpassat sina skäl avseende lämpligheten av de nya korrigerande åtgärder som Schneider föreslagit till den ovannämnda domen från Cour d'appel de Versailles.

213 Kommissionen har invänt att Legrands ändrade inställning snarare varit en konsekvens av en intressekonflikt mellan koncentrationens parter.

214 Schneider har i synnerhet inte anfört några konkreta omständigheter som visar att det inte fått tillgång till de handlingar i målet som Legrand tillhandahållit. Efter mottagandet av de icke-konfidentiella versionerna av handlingarna i fråga i januari 2002 har Schneider inte inkommit med någon specifik begäran om att få tillgång till den konfidentiella versionen av dessa handlingar.

— Förstainstansrättens bedömning

215 Det är inte utifrån vad Schneider anfört tillräckligt styrkt att kommissionen utnyttjat de spänningar som uppstått mellan koncentrationens parter.

216 Det skall särskilt framhållas att kommissionen i punkt 88 i sin svarsinlaga gjort gällande, utan att motsägas av Schneider, att den i januari 2002 till bolaget översänt icke-konfidentiella versioner av handlingar rörande Legrand och en icke-konfidentiell förteckning med sammanfattningar av hemliga upplysningar. Det framgår inte av handlingarna i målet att Schneider särskilt skulle ha begärt att få tillgång till de konfidentiella versionerna av dessa handlingar.

217 För övrigt kan varken kommissionens önskan att bevara Legrands storlek i beslutet om uppdelning, beaktandet av nationella domstolsavgöranden vid bedömningen av de åtgärder som Schneider föreslagit eller någon annan åtgärd från kommissionens sida under förfarandet för kontroll av koncentrationen anses objektivt och med säkerhet ha motiverats av en avsikt att bidra till de försämrade relationerna mellan koncentrationens parter.

218 Vad Schneider anfört skall således lämnas utan avseende.

Kommissionens åsidosättande av sin exklusiva kompetens

— Parternas argument

219 Enligt Schneider har kommissionen allvarligt och uppenbart åsidosatt sin exklusiva kompetens enligt förordningen genom att göra sin prövning av de korrigerande åtgärder som bolaget föreslagit under den förnyade prövningen av koncentrationen beroende av vad domen från Cour d'appel de Versailles av den 29 november 2002 innehöll, vilken dom rörde ett interimistiskt beslut avseende en fråga utifrån nationell avtalsrätt.

220 Kommissionen har förnekat att den vid något tillfälle skall ha frånsagt sig sin exklusiva kompetens, och än mindre gjort sig skyldig till en tillräckligt klar överträdelse.

— Förstainstansrättens bedömning

221 Kommissionen kan inte, vid utövandet av den kontrollbefogenhet som den har för att avgöra huruvida en gemenskapsrelevant koncentration är förenlig med den gemensamma marknaden, bortse från de avtal som gäller mellan de anmälande parterna, i den mån som avtalsvillkoren är lagliga enligt tillämplig nationell rätt.

222 Schneiders påstående att kommissionen gjort utövandet av sin behörighet att bedöma de korrigerande åtgärder som Schneider föreslagit beroende av den ovannämnda domen från Cour d'appel de Versailles är inte korrekt. Vad som varit i

fråga i detta avseende är inte gemenskapsrättens konkurrensbestämmelsers företräde framför motsvarande nationella bestämmelser utan fastställandet av de verkningar som följer av en nationell privaträttslig överenskommelse som reglerar detta i enlighet med gemenskapsrätten.

223 Kommissionen har således inte gjort sig skyldig till en tillräckligt klar överträdelse av gemenskapsrätten genom att anse att Schneiders förslag till försäljning av Legrand var osäkra och därmed oacceptabla utifrån att de stritt mot en privaträttslig överenskommelse enligt nationell rätt och som, enligt den nationella domstolen, bundit koncentrationens parter i enlighet med denna rätt.

224 Vad Schneider anfört skall således lämnas utan avseende.

Huruvida domen i målet Schneider I verkställts efter bästa förmåga

— Parternas argument

225 Schneider har anfört att enligt domen i målet Schneider I har kommissionens bedömning av samtliga marknader utom de sektoriella marknaderna i Frankrike underkänts. Kommissionen hade således inte någon grund för att återuppta sin förnyade prövning av koncentrationen i steg I, särskilt som den kände till att det efter den 5 december 2002, vilket enligt överlåtelseavtalet var den dag då Schneider senast kunde häva försäljningen av Legrand, inte längre skulle vara möjligt för Schneider att utnyttja de ansträngningar som gjorts för att minska bolagets skada.

226 Schneider insisterade följdriktigt på att kontrollförfarande skulle återupptas omedelbart efter domen i målet Schneider I på grundval av den sexveckorsfrist som gäller för steg I. Denna frist skulle ha gjort det möjligt för kommissionen att på ett godtagbart sätt verkställa domen i målet Schneider I genom att ge Schneider möjlighet att i förekommande fall föreslå lämpliga korrigerande åtgärder.

227 Beslutet av den 4 december 2002 att inleda steg II har vidare grundat sig på en rad uppenbara felbedömningar och avviker från de analytiska bedömningsgrunder som angivits i domen i målet Schneider I. Den bedömning av konkurrensen på de ifrågavarande marknaderna som kommissionen slutligen stannat för innehåller samma typ av förbiseenden, fel och allvarliga motsägelser som dem som medfört att beslutet om oförenlighet ogiltigförklarats.

228 Enligt kommissionen kan inte återupptagandet av kontrollförfarandet i steg I utgöra något bevis för att kommissionen varit i ond tro. Den lösning som valts, på begäran av Schneider, var det enda möjliga sättet att kunna fatta ett slutligt positivt beslut i fråga om koncentrationen före den 5 december 2002.

229 Den ekonomiska bedömning som kommissionen gjort på grundval av de uppgifter som Schneider uppdaterat överensstämmer på varje punkt med dem som godkänts i sak i domen i målet Schneider I, efter det att kommissionen vinnlagt sig om att mer i detalj redogöra för invändningen om stödjande.

— Förstainstansrättens bedömning

230 Det framgår av punkt 48 i det ovannämnda beslutet av den 9 mars 2007, Schneider Electric mot kommissionen, att kommissionen, i motsats till vad Schneider anfört,

lagligen kunnat återuppta kontrollförfarandet i steg I vid verkställandet av den ovannämnda domen i målet Schneider I, och därvid vidta alla nödvändiga åtgärder för att undvika ett eventuellt åsidosättande av Schneiders rätt till försvar.

231 Schneider har heller inte visat att bedömningen av konkurrensen på de relevanta sektoriella marknaderna i Frankrike i beslutet att inleda steg II innehåller samma felaktigheter som dem som påverkat bedömningen av koncentrationens verkningar på sektoriella marknader utanför Frankrike i beslutet om oförenlighet och som förkastats i domen i målet Schneider I.

232 De felaktigheter som angivits i domen i målet Schneider I har inte kunnat påverka bedömningen av koncentrationens påverkan på de franska sektoriella marknaderna, till följd av särdragen på denna.

233 Det framgår av punkterna 413 och 415 i domen i målet Schneider I att slutsatsen att den föreslagna transaktionen skulle skapa eller förstärka en dominerande ställning på de franska sektoriella marknaderna för elektrisk lågspänningsutrustning, på vilka båda de anmälande parterna redan var mycket starka, vilken skulle medföra att den effektiva konkurrensen inom den gemensamma marknaden eller en väsentlig del av denna påtagligt skulle hämmas i den mening som avses i artikel 2.3 i förordningen.

234 I detta avseende har marknadsandelar som indicier för att en dominerande ställning skapats eller förstärkts, de högre priserna på elektrisk lågspänningsutrustning till grossister, upphörandet av den traditionella rivaliteten mellan de två huvudaktörerna och parternas renommé ansetts vara relevanta.

235 Det skall vidare konstateras att det enligt artikel 6.1 c i förordningen är tillräckligt att det förelegat allvarliga tvivel beträffande en koncentrations förenlighet med den gemensamma marknaden för att steg II skall kunna inledas, medan det är kommissionen som enligt artikel 2.3 i förordningen skall visa att en dominerande ställning skapas eller förstärks när den konstaterar att en koncentration är oförenlig med den gemensamma marknaden enligt artikel 8.3.

236 Kommissionen har således inte, genom sin bedömning att de kvarvarande konkurrensproblem som koncentrationen skulle komma att medföra på de franska sektoriella marknaderna alltjämt var relevanta, på ett uppenbart och allvarligt sätt överskridit sitt utrymme för skönsmässig bedömning vid verkställandet av domen i målet Schneider I.

237 Vad Schneider anfört skall således lämnas utan avseende.

Åsidosättandet av rätten till försvar

— Parternas argument

238 Schneider har gjort gällande att kommissionen har åsidosatt dess rätt till försvar under den återupptagna undersökningen av koncentrationen genom att det inte varit möjligt för Schneider att få kunskap om resultaten av de marknadsundersökningar som kommissionen genomfört och att bolaget inte kunnat bemöta de svårigheter som dessa utvisat på ett korrekt sätt.

239 Kommissionen har anfört att det inte föreskrivs att parterna i en koncentration skall ha tillgång till resultaten av en marknadsundersökning såsom den som genomfördes i november 2002 på det stadium av förfarandet som avslutas med att steg II inleds, och att en sådan rätt till insyn inte kan härledas från principen om enskildas rätt till försvar.

— Förstainstansrättens bedömning

240 Även om skyddet för rätten till försvar skall tillgodoses innan ett beslut som kan gå berörda företag emot fattas utgör beslutet att inleda steg II i förfarandet, som antogs efter de ifrågavarande marknadsundersökningarna, inte ett beslut som gått Schneider emot (det ovannämnda beslutet av den 31 januari 2006 i målet Schneider Electric mot kommissionen, punkt 76, fastställt efter överklagande genom det ovannämnda beslutet av den 9 mars 2007 i målet Schneider Electric mot kommissionen, punkt 72) och vars rättsenlighet varit beroende av iakttagandet av rätten till försvar.

241 Kommissionen har således inte gjort sig skyldig till en tillräckligt klar överträdelse av en rättsregel som syftar till att ge enskilda rättigheter genom att inte kommunicera resultaten av de marknadsundersökningar som genomförts i steg I i det förnyade kontrollförfarandet efter det att domarna i målen Schneider I och Schneider II meddelats.

242 Vad Schneider anfört skall således lämnas utan avseende.

Den felaktiga, illojala och diskriminerande bedömningen av de korrigerande åtgärder som Schneider föreslagit i november 2002

— Parternas argument

243 Schneider har klandrat kommissionen för att den ansett att det föreligger allvarliga tvivel avseende koncentrationens förenlighet med den gemensamma marknaden i den mening som avses i artikel 6.1 c i förordningen, i stället för att tillämpa kriteriet i artikel 2.3 om skapande eller förstärkande av en dominerande ställning på vilket ett beslut om oförenlighet enligt artikel 8.3 skall grundar sig.

244 Schneider har även klandrat kommissionen för att den inte ansett att de av Schneider i november 2002 föreslagna korrigerande åtgärderna var tillräckliga, trots att de skulle ha medfört att all överlappning av Schneiders och Legrands verksamheter på de berörda marknaderna undanröjdes, genom avyttring till en fristående förvärvare av självständiga och livskraftiga företag, att skapa ett stort urval av produkter och varumärken med goda distributionsmöjligheter tack vare Schneiders uppförandeåtaganden, att varje risk för att Schneider skulle stödja sig på Legrands ställning undanröjdes och att urvalet av potentiella förvärvare begränsades till industriföretag som kunde utveckla den avyttrade enheten.

245 Schneiders strukturella åtaganden förstärktes av uppförandeåtaganden, vilka kommissionen godtagit i andra koncentrationsärenden. Dessa skulle ha underlättat distributionsmöjligheter och undanröjt alla risker för att parterna stödde sig på varandras ställning.

246 Kommissionen har i sak gjort gällande att de korrigerande åtgärder som Schneider föreslagit inte varit tillräckliga för att undanröja alla konkurrensproblem som

konstaterats på den franska marknaden för elektrisk lågspänningsutrustning, och att det, förutom den rättsliga osäkerheten efter domen från Cour d'appel de Versailles, framkom en rad problem som hade att göra med livskraften, självständigheten och förmågan hos de enheter som skulle överlåtas att återupprätta en effektiv konkurrens. Kommissionen har bedömt verkningarna på de berörda marknaderna av dessa korrigerande åtgärder utifrån marknadsandelar, undanröjande av överlappning, styrkan hos de varumärken som skulle avyttras och Schneider/Legrands förhandlingsstyrka gentemot grossisterna.

247 Förutom att varje koncentration ger upphov till sina specifika konkurrensproblem skulle de föreslagna uppförandeåtagandena endast ha haft en mycket begränsad verkan, och kontrollen av deras tillämpning skulle ha varit förenad med betydande svårigheter mot bakgrund av det stora antalet varor och distributörer i förhållande till vilka sådana åtaganden skulle ha tillämpats.

— Förstainstansrättens bedömning

248 Förstainstansrätten påminner om att, såsom framgår av punkt 48 i domstolens ovannämnda beslut av den 9 mars 2007 i målet Schneider Electric mot kommissionen, kommissionen lagligen kunde återuppta steg I i förfarandet vid den förnyade prövningen av koncentrationen efter domen i målet Schneider I.

249 När kommissionen beslutat sig för att återuppta kontrollförfarandet på detta stadium kunde den vid beslutet att inleda steg II i förfarandet av den 4 december 2002 endast tillämpa kriterierna i artikel 6.1 c i förordningen om att det förelåg allvarliga tvivel avseende koncentrationens förenlighet med den gemensamma marknaden.

250 Schneiders klandrande av kommissionen för att den inte tillämpat kriteriet avseende skapande eller förstärkande av en dominerande ställning i den mening som avses i artikel 2.3 i förordningen, vilket kommissionen har att hänvisa till när den beslutar förklara en koncentration oförenlig med den gemensamma marknaden enligt artikel 8.3, är således inte berättigat.

251 När det gäller huruvida de korrigerande åtgärder som Schneider föreslagit varit lämpliga för att lösa de kvarvarande konkurrensproblem som kommissionen påtalat på de franska sektoriella marknaderna för elektriskt lågspänningsmaterial är det ostridigt att den överlåtelse av Legrands verksamhet som Schneider föreslagit utgjorde en central del i de korrigerande åtgärder som föreslagits.

252 Återtagandet från Schneiders sida – som bolaget ålades av Cour d'appel de Versailles – av de förslag till avyttring av ägandet i Legrand som hade lagts fram utan Legrands godkännande, har således rättfärdigat de tvivel som kommissionen förklarat sig fortsatt hysa avseende koncentrationens förenlighet med den gemensamma marknaden.

253 Mot bakgrund av den starka ställning som Schneider/Legrand-gruppen hade i Frankrike till följd av dess starka närvaro inom olika segment av produkter som kompletterade utbudet av elektrisk lågspänningsutrustning, upphörandet av den traditionella rivaliteten mellan koncentrationens två parter och deras innehav av mycket kända varumärken, har det inte visats att kommissionen allvarligt och uppenbart överskridit sitt utrymme för skönsmässig bedömning när den bedömde att de korrigerande åtgärder som Schneider föreslagit inte var tillräckliga för att undanröja allt rimligt tvivel avseende koncentrationens förenlighet med den gemensamma marknaden.

254 Det har således inte visats att kommissionens vägran att godta dessa åtgärder som lämpliga för att undanröja det allvarliga tvivel som en alltjämt hyste avseende koncentrationens förenlighet med den gemensamma marknaden grundade sig på en felaktig, illojal och diskriminerande bedömning av dessa åtgärder, såsom Schneider gjort gällande.

255 Vad Schneider anfört skall således lämnas utan avseende.

256 Det följer av vad som ovan anförts att ingen av Schneiders invändningar mot kommissionens samlade handlande under förfarandet för kontroll av koncentrationen visar att kommissionen gjort sig skyldig till en tillräckligt klar överträdelse av en rättsregel som syftar till att ge enskilda rättigheter.

257 Vid sådant förhållande kan kommissionens allmänna handlande varken anses ha förvärrat den skada som Schneider påstår sig ha lidit till följd av den tillräckligt klara överträdelsen av gemenskapsrätten i beslutet om oförenlighet eller orsakat bolaget de kostnader som det haft i samband med uppdelningsförfarandet eller vid fransk domstol.

258 Således är det endast den omständigheten att Schneider, till följd av bristen på samstämmighet mellan meddelandet om invändningar av den 3 augusti 2001 och beslutet om oförenlighet, har berövats möjligheten att lägga fram förslag till korrigerande åtgärder för att motverka problemet att Schneider skulle kunna stödja sig på Legrands ställning på de relevanta franska sektoriella marknaderna som kan ge Schneider rätt till ersättning för den skada som bolaget lidit till följd av detta rättsstridiga handlande.

259 Förstainstansrätten skall således pröva huruvida rättsstridigheten i beslutet om oförenlighet, vilken ger upphov till ett utomobligatoriskt skadeståndsansvar för gemenskapen, skall anses ha ett tillräckligt direkt orsakssamband med de skador som åberopats i detta avseende.

Det påstådda orsakssambandet mellan den tillräckligt klara överträdelsen av gemenskapsrätten i beslutet om oförenlighet och de skador som åberopats i detta avseende

Värdeminskningen av Schneiders ägande i Legrand

260 Den skada som Schneider i första hand åberopat i detta avseende hänger samman med den ekonomiska förlust som uppstått för bolaget till följd av skyldigheten att avyttra tillgångarna i Legrand till ett lägre pris än vad det betalat för dessa.

261 I beslutet om uppdelning, vilket var rättsstridigt eftersom det utgjorde en tillämpningsåtgärd i förhållande till det i sig rättsstridiga beslutet om oförenlighet, fastställdes nämligen en frist inom vilken Schneider skulle avyttra tillgångarna i Legrand, samtidigt som bolaget förbjöds att avyttra vissa av dessa tillgångar separat.

262 För det fall Schneider, inom den frist som kommissionen utan stöd i gällande rätt fastställt, inte utan förlust skulle ha kunnat avyttra de tillgångar som bolaget hade ålagts att göra sig av med, till följd av att dessa tillgångar minskade i värde under tiden mellan förvärvstidpunkten och tidpunkten för den påtvingade avyttringen av dem,

kan det följaktligen konstateras att denna förlust direkt kan härledas till skyldigheten att verkställa ett rättsstridigt beslut, och detta oavsett vad som kan ha orsakat att de ifrågavarande tillgångarna förlorade i värde under denna tidsperiod.

263 Vid prövningen av den skada som orsakats genom vållande från en gemenskapsinstitutions sida skall emellertid verkningarna av det fel som givit upphov till skadeståndsansvar beaktas, och inte verkningarna av den rättsakt i samband med vilken felet har begåtts, i den mån som institutionen kunde eller borde ha antagit en rättsakt med samma verkningar utan att åsidosätta rättsregeln.

264 Med andra ord kan bedömningen av huruvida det föreligger ett orsakssamband inte utgå ifrån den felaktiga premissen att institutionen, om den rättsstridiga rättsakten aldrig hade antagits, skulle ha avstått från att handla eller antagit en rättsakt av motsatt innebörd, vilket för den berörda institutionen också det hade kunnat utgöra ett rättsstridigt handlande. Bedömningen skall i stället ske genom en jämförelse mellan den situation som uppstått för berörd tredje man till följd av vållandet och den situation som skulle ha uppstått för denne om institutionen hade iakttagit gällande rätt.

265 När det vållande som ger upphov till skadeståndsskyldighet återfinns i ett beslut där sökanden vägrats ett tillstånd eller annan gynnande åtgärd kan det vid bedömningen av vållandets verkningar och jämförelsen mellan den faktiska situationen och en tänkt rättsenlig situation inte presumeras att sökanden, om det påvisade felet inte hade begåtts, med nödvändighet skulle ha fått bifall till sin ansökan om tillstånd eller annan gynnande åtgärd.

266 På samma sätt kan det inte, när sökandens rätt till försvar åsidosatts i ett beslut om att förklara en företagskoncentration oförenlig med den gemensamma marknaden,

antas att den anmälda koncentrationen uttryckligen eller underförstått skulle ha förklarats förenlig i avsaknad av denna överträdelse. Det som skall bedömas är i stället vilken påverkan på beslutets innebörd som det påvisade felet kan ha haft.

267 Således kan man inte i det nu aktuella fallet fastställa den skada som kan tillskrivas gemenskapen utifrån en jämförelse mellan den situation som uppkommit genom beslutet om oförenlighet och en situation där koncentrationen uttryckligen eller underförstått skulle ha godkänts, med mindre än att gemenskapsdomstolen kan konstatera att kommissionens beslut att förklara koncentrationen oförenlig med den gemensamma marknaden är en direkt och bestämd konsekvens av dess konstaterade åsidosättande av sina rättsliga skyldigheter.

268 För att avgöra huruvida det föreligger ett tillräckligt klart orsakssamband mellan den påvisade överträdelsen och den påstådda skadan skall det således bedömas vilka konsekvenser det fel som konstaterats i domen i målet Schneider I haft för återstoden av förfarandet för kontroll av koncentrationen.

269 Det framgår i detta avseende av domen i målet Schneider I att det tillräckligt klara åsidosättandet av Schneiders rätt till försvar har medfört att beslutet om oförenlighet ansetts rättsstridigt. Härav följer emellertid inte att koncentrationen skulle ha förklarats förenlig med den gemensamma marknaden om det inte varit för denna överträdelse.

270 I punkt 465 i domen i målet Schneider I har det nämligen fastslagits att kommissionen, som ett led i de genomförandeåtgärder som i enlighet med artikel 233 EG var påkallade av ogiltigförklaringen av beslutet om oförenlighet till följd av denna rättsstridighet (se domen i målet Schneider I, punkterna 462 och 463), var skyldig att ge Schneider möjlighet att utöva sin rätt till försvar mot de invändningar som kommissionen anfört avseende de franska sektoriella marknaderna för elektrisk lågspänningsutrustning som berörts av koncentrationen och, om så skulle behövas, föreslå korrigerande åtgärder för att bemöta dessa för att, eventuellt efter en förnyad prövning av koncentrationen, erhålla ett beslut i vilket det konstateras att koncentrationen är förenlig med den gemensamma marknaden.

271 Såsom Schneider självt har medgivit i sin replik har den ekonomiska bedömningen i beslutet om oförenlighet av koncentrationens verkningar på de franska sektoriella marknaderna inte underkänts genom domen i målet Schneider I.

272 Som ett led i åtgärderna för att följa domen i målet Schneider I var kommissionen således skyldig att återuppta förfarandet för kontroll av koncentrationen utan att det därvid kunde uteslutas att den kunde förklaras förenlig med den gemensamma marknaden och, i detta syfte, ge Schneider tillfälle att yttra sig angående invändningen om stödjande och beakta de eventuella korrigerande åtgärder som Schneider och Legrand kunde föreslå för att komma till rätta med de förenlighetsproblem som uppstod till följd av att bolagen skulle kunna stödja sig på varandras respektive ställning på de berörda franska sektoriella marknaderna kunde medföra.

273 Det förelåg således inte någon skyldighet för kommissionen att vid verkställandet av domen i målet Schneider I förklara koncentrationen förenlig med den gemensamma marknaden.

274 Vad Schneider vid förhandlingen anfört om att det skulle föreligga en presumtion för att en anmäld koncentration är förenlig med den gemensamma marknaden är heller inte korrekt.

275 Det uppställs enligt fast rättspraxis inte någon presumtion i förordningen för en anmäld koncentrations förenlighet eller oförenlighet med den gemensamma marknaden, utan det ankommer i varje enskilt fall på kommissionen att bilda sig en uppfattning i denna fråga och fatta beslut i enlighet med denna uppfattning (förstainstansrättens beslut av den 14 december 2005 i mål T-210/01, General Electric mot kommissionen, REG 2005, s. II-5575, punkt 61).

276 Det är visserligen så att en koncentration underförstått anses vara förenlig med den gemensamma marknaden, bland annat när kommissionen inte har beslutat att inleda steg II inom den frist på en månad som fastställs i artikel 10.1 i förordningen eller har fattat beslut avseende koncentrationens förenlighet med den gemensamma marknaden inom den frist på fyra månader som föreskrivs i artikel 10.3.

277 Det är emellertid ostridigt att ingen av dessa två situationer uppstått i förevarande fall, eftersom kommissionen inom de föreskrivna fristerna avslutade de två stegen i kontrollen av huruvida koncentrationen är förenlig genom att fatta sådana beslut som föreskrivs i relevanta bestämmelser i förordningen.

278 Det fel som konstaterats i beslutet om oförenlighet har således inte berövat Schneider någon rätt till ett uttryckligt eller underförstått beslut om att koncentrationen skulle anses vara förenlig med den gemensamma marknaden, vilket skulle motivera att alla ekonomiska konsekvenser av berövandet av en sådan rätt, och i synnerhet de som följt av skyldigheten att avyttra tillgångarna i Legrand, skulle anses utgöra en skada för vilken gemenskapen är ersättningsskyldig.

279 Härav följer att Schneider inte kan påstå att bolaget till följd av det fel som konstaterats i beslutet om oförenlighet lidit en skada motsvarande hela värdeförlusten i de tillgångar som bolaget ägde i Legrand den 10 oktober 2001, vilken skulle uppgå till mellan 2,483 och 3,326 miljarder euro, eftersom det inte föreligger något tillräckligt direkt orsakssamband mellan denna skada och den överträdelse som givit upphov till skadeståndsskyldighet för gemenskapen.

280 Även om det inte förelegat någon rätt till ett beslut att förklara koncentrationen förenlig med den gemensamma marknaden skulle Schneider förvisso ha haft en verklig möjlighet att erhålla ett positivt beslut. Förlusten av en sådan möjlighet ger upphov till en verklig och ersättningsgill skada.

281 Det kan nämligen inte uteslutas att Schneider, genom sina yttranden över invändningen om stödjande och genom sådana förslag till avyttring av ägandet i Legrand som kunde minska eller kompensera för — med avseende på denna invändning — de befarade konkurrensbegränsande verkningarna, skulle ha kunnat kräva att kommissionen förklarade koncentrationen förenlig med den gemensamma marknaden, vid äventyr att annars göra sig skyldig till en felaktig bedömning.

282 Såsom emellertid framgår av det expertutlåtande som Schneider ingivit avseende den påstådda skadan är det svårt att fastställa arten och omfattningen av de försäljningar som hade varit nödvändiga för att koncentrationen skulle kunna anses förenlig med den gemensamma marknaden och ett godkännande av dess genomförande från kommissionens sida kunna erhållas. Det är än svårare att fastställa hur de överlåtelser och transaktioner som dessa korrigerande åtgärder innefattade skulle ha påverkat det totala värdet av Schneiders tillgångar.

283 Härav följer att värderingen av de förändrade ekonomiska parametrar som med nödvändighet skulle ha följt på ett eventuellt beslut om förenlighet är alltför osäker för att på ett rimligt sätt kunna jämföras med den situation som följt av beslutet om oförenlighet. Även om Schneider hade berövats en verklig möjlighet att erhålla ett beslut om förenlighet med den gemensamma marknaden, är förverkligandet av denna möjlighet förbunden med alltför slumpartade omständigheter för att kunna kvantifieras på ett övertygande sätt.

284 Det skall i detta sammanhang anmärkas dels att avyttringen av ägandet i Legrand hade kunnat visa sig inte gå att genomföra till följd av nationella bestämmelser, dels att det är omöjligt att avgöra huruvida en så omfattande avyttring av Schneiders ägande i Legrand som skulle ha behövts för att undanröja risken för att Schneider skulle stödja sig på Legrands ställning inte skulle ha fått Schneider att helt förlora intresset av koncentrationen.

285 Således kan inte Schneider erhålla ersättning för skada till följd av att bolaget berövats en verklig möjlighet att behålla sitt ägande i Legrand.

286 Det skall således konstateras att det inte föreligger ett tillräckligt starkt orsakssamband mellan den rättsstridighet som kommissionen gjort sig skyldig till och det förhållandet att Schneider har gått miste om ett eventuellt beslut om att koncentrationen var förenlig med den gemensamma marknaden för att gemenskapen skall anses ha ådragit sig skadeståndsskyldighet till följd av att Schneider förpliktats att avyttra sina tillgångar i Legrand, och följaktligen är gemenskapen inte skyldig att ersätta den totala värdeförlust som uppstått i dessa tillgångar under tiden mellan Schneiders förvärv av dem och den senare överlåtelsen av dem.

287 Av samma skäl kan Schneider inte med framgång göra gällande att det rättsstridiga beslutet om oförenlighet skulle ha gjort det omöjligt att förverkliga koncentrationens förväntade synergieffekter och att dess industriella strategi följaktligen omintetgjorts, och heller inte att beslutet skadat dess renommé genom den negativa verkan det haft på bolagets rykte.

288 Det föreligger däremot ett tillräckligt starkt orsakssamband för att ge rätt till skadestånd mellan den rättsstridighet som kommissionen har gjort sig skyldig till och två typer av skada som Schneider har gjort gällande. Den första är de kostnader som bolaget har haft för att delta i det återupptagna förfarandet för kontroll av koncentrationen efter förstainstansrättens domar om ogiltigförklaring av den 22 oktober 2002. Den andra motsvarar det lägre överlåtelsepris Schneider tvingades godta från den som förvärvade tillgångarna i Legrand för att kunna skjuta upp genomförandet av denna överlåtelse till en sådan tidpunkt att de mål som då pågick vid gemenskapsdomstolarna inte skulle förlora sitt föremål innan de hade avgjorts.

Schneiders kostnader för arvode, administrativa kostnader och rättegångskostnader

289 När det gäller de kostnader som Schneider haft för arvode till den särskilde företrädaren skall det anmärkas att bestämmelser om utseende av en särskild företrädare återfinns i artikel 7 i förordningen, enligt vilken ett företag, vilket liksom i förevarande fall blivit ägare till tillgångar i ett annat bolag genom ett offentligt bud innan kommissionen fattat beslut avseende den anmälda koncentrationens förenlighet med den gemensamma marknaden, i enlighet med det undantag som föreskrivs i artikel 7.3 är skyldigt att inte utöva de rösträttigheter som är knutna till det ägande som följer av detta offentliga bud annat än med stöd av ett bemyndigande från kommissionen enligt artikel 7.4.

290 Det var således i enlighet med denna bestämmelse som kommissionen den 4 december 2001 på Schneiders begäran bemyndigade bolaget att utöva den rösträtt som aktieinnehavet i Legrand medförde genom en av Schneider utsedd särskild företrädare på de villkor som angavs i ett uppdragsavtal som godkänts av kommissionen.

291 Det är således inte korrekt, som Schneider påstått i punkt 149 i ansökan, att anlitandet av den särskilde företrädaren blivit nödvändigt till följd av antagandet av beslutet om oförenlighet. Det finns inte heller skäl att godta det som Schneider har anfört i punkt 252 i repliken om att bolaget, om inte det felaktiga beslutet att förbjuda koncentrationen hade fattats den 10 oktober 2001, inte skulle ha behövt anlita en särskild företrädare för att utöva sina rättigheter vid Legrands bolagsstämma i december 2001, eftersom Schneider vid denna tidpunkt skulle ha haft en direkt och exklusiv kontroll över Legrand.

292 Såsom ovan konstaterats medför nämligen inte ogiltigförklaringen av beslutet om oförenlighet med automatik att koncentrationen skall anses förenlig med den

gemensamma marknaden, eftersom det på de franska sektoriella marknaderna för elektrisk lågspänningsutrustning kvarstod konkurrensproblem som koncentrationen medförde.

293 Inte heller de kostnader för juridisk rådgivning, skatterådgivning och bankrådgivning samt andra administrativa kostnader som bolaget ådragit sig för att genomföra uppdelningen på sätt som kommissionen beslutat kan anses vara en konsekvens av den rättsstridighet som kommissionen gjort sig skyldig till genom antagande av beslutet om oförenlighet.

294 Den rättsstridighet som beslutet om oförenlighet, och därmed beslutet om uppdelning, innehållit innebär nämligen inte, såsom framhållits ovan, att koncentrationen skulle anses vara förenlig med den gemensamma marknaden eller att företagen kunde fortsätta som en fusionerad enhet. Det kan således inte antas att de administrativa utgifter som Schneider normalt skulle ha haft för att genomföra avyttringen av ägandet i Legrand inte skulle ha burits av Schneider om kommissionen hade antagit ett rättsenligt beslut.

295 Vidare finner förstainstansrätten att i den mån som Schneider har gjort gällande att bolaget har haft högre kostnader än normalt på grund av att det i beslutet om uppdelning fastställda sättet för uppdelning varit felaktigt och på grund av kommissionens omedgörliga inställning i detta avseende, har denna del av skadan inte uppkommit till följd av att bolagets rätt till försvar åsidosatts på sätt som fastslagits i domen i målet Schneider I, utan till följd av andra självständiga grunder som i förevarande dom inte ansetts utgöra tillräckligt klara överträdelser för att ge upphov till skadeståndsskyldighet.

296 Vad gäller kostnaderna för förfarandet vid nationell domstol vid prövningen av Legrands talan, kan det konstateras att Schneider självt angivit att dessa inte orsakats av rättsstridigheten i det ogiltigförklarade beslutet om oförenlighet, utan

av kommissionens påstådda utnyttjande av motsättningar mellan koncentrationens parter, vilket i förevarande dom inte ansetts utgöra grund för gemenskapens skadeståndsskyldighet.

297 Kostnaderna för domstolsprövning vid gemenskapsdomstolen skall anses omfattas av beslut om rättegångskostnaderna som fattats enligt de särskilda processuella regler som gäller för detta kostnadsslag, i slutliga avgöranden och efter avslutande av de särskilda förfaranden som föreskrivs för prövning av invändningar rörande rättegångskostnadernas storlek (se, i förevarande mål, de ovannämnda besluten av den 29 oktober 2004 i målen T-310/01 DEP och T-77/02 DEP, Schneider Electric mot kommissionen). Dessa förfaranden utesluter krav avseende samma belopp, eller belopp som utgivits i samma syfte, inom ramen för en talan avseende gemenskapens utomobligatoriska skadeståndsansvar, inklusive från personer som till följd av att de har tappat målet har förpliktats att ersätta rättegångskostnaderna, såsom var fallet för Schneider i målen T-48/03 och C-188/06 P.

298 Slutligen finner förstainstansrätten att det däremot föreligger ett direkt och klarlagt orsakssamband mellan de kostnader för rådgivning och arvoden samt de administrativa kostnader av olika slag som Schneider haft i samband med att förfarandet för kontroll av koncentrationen fick återupptas efter domarna i målen Schneider I och Schneider II och institutionens rättsstridiga handlande.

299 Det var nämligen genom kommissionens underlåtenhet att i meddelandet om invändningar av den 3 augusti 2001 ange det konkurrensproblem på vilket beslutet om oförenlighet grundats som Schneider berövades möjligheten att yttra sig i detta avseende och att föreslå lämpliga korrigerande åtgärder, vilket var skälet till att det ifrågavarande beslutet ogiltigförklarades. Genom denna ogiltigförklaring blev det nödvändigt att återuppta förfarandet, just för att Schneider skulle ges möjlighet att

yttra sig angående den omtvistade invändningen och, om så skulle behövas, föreslå åtgärder för att komma till rätta med koncentrationens verkningar i detta avseende, vilket bolaget rätteligen skulle ha haft tillfälle till innan kommissionen fattade beslut avseende koncentrationens förenlighet med den gemensamma marknaden.

300 Den kostnad som Schneider har haft för att delta i det administrativa kontrollförfarande som återupptogs efter domarna i målen Schneider I och Schneider II hade inte uppstått om kommissionen från början antagit ett beslut i vilket bolagets rätt till försvar iakttogs. Beslutet hade då inte hade behövt ogiltigförklaras av detta skäl, utan det hade kunnat sätta en definitiv punkt för kontrollförfarandet, oavsett om beslutet inneburit att koncentrationen förklarats förenlig eller oförenlig med den gemensamma marknaden.

301 Visserligen hade Schneider, om invändningen om stödjande hade lagts fram i meddelandet om invändningar av den 3 augusti 2001, varit tvunget att yttra sig över detta och, i förekommande fall, förbereda lämpliga korrigerande åtgärder innan kommissionen fattade beslut om koncentrationens förenlighet med den gemensamma marknaden, såsom bolaget var tvunget att göra efter det att beslutet hade ogiltigförklarats och förfarandet för kontroll av koncentrationen hade återupptagits. Men det kan svårligen bestridas att den omständigheten att ett administrativt förfarande som varit avbrutet sedan tolv månader återupptogs på nya rättsliga grunder med nödvändighet utgjorde en ojämförligt större belastning för Schneider än den som ett bemötande av samma invändning under det ursprungliga kontrollförfarandet skulle ha medfört för bolaget och dess rådgivare som då redan var fullt involverade i möten och meningsutbyten med kommissionens behöriga tjänstemän.

302 Härav följer att de kostnader som Schneider haft i samband med det återupptagna förfarandet för kontroll av koncentrationen efter domarna i målen Schneider I och Schneider II har ett tillräckligt orsakssamband med kommissionens skadeståndsgrundande handlande för att en rätt till ersättning skall föreligga.

Den nedsättning av överlåtelsepriset för Legrand som Schneider medgav Wendel-KKR för att tidpunkten för överlåtelsens faktiska genomförande skulle flyttas fram

303 Förstainstansrätten skall pröva huruvida rättsstridigheten i beslutet om oförenlighet medförde en minskning av det värde till vilket Schneiders aktieinnehav i Legrand bestämdes i överlåtelseavtalet med Wendel-KKR.

304 Det är ostridigt att upptagandet av förhandlingar i syfte att överlåta Legrand och träffandet av ett avtal om sådan överlåtelse mellan Schneider och Wendel-KKR den 26 juli 2002 var en direkt följd av beslutet om oförenlighet av den 10 oktober 2001, vilket, även om det var rättsstridigt, hade full rättslig verkan fram till dess att det ogiltigförklarades genom domen i målet Schneider I av den 22 oktober 2002.

305 Schneider har till följd av detta beslut tvingats att inleda och avsluta förhandlingar med Wendel-KKR i syfte att avyttra sina tillgångar i Legrand före meddelandet av domen avseende bolagets talan om ogiltigförklaring av beslutet, för att inte vara tvungen att föra överlåtelseförhandlingar i ett långt sämre läge, om dess talan om ogiltigförklaring skulle ha ogillats, då bolaget i sådant fall, mot bakgrund av uppdelningsfristen som fastställts till den 5 februari 2003 och osäkerheten om huruvida kommissionen skulle medge någon ytterligare förlängning av denna frist, skulle ha haft mycket kort tid på sig för att genomföra förhandlingarna.

306 Schneider har således genom beslutet om oförenlighet tvingats att i överlåtelseavtalet av den 26 juli 2002 fastställa ett pris för överlåtelsen av Legrand och säkerställa möjligheten att flytta fram tidpunkten för det faktiska genomförandet av överlåtelsen till den 10 december 2002.

307 Denna tidpunkt inföll nämligen tillräckligt långt efter den förväntade tidpunkten för domen i målet Schneider I, som skulle meddelas inom ramen för ett skyndsamt förfarande, för att Schneider, om bolagets talan ogillades, skulle kunna få beslutets laglighet bekräftad eller, om dess talan bifölls, vilket därefter visade sig bli fallet, säkerställa möjligheten till en förnyad prövning av koncentrationen från kommissionens sida, genom att föreslå nya korrigerande åtgärder i syfte att få till stånd ett slutligt beslut innehållande en rättsenlig prövning av koncentrationens förenlighet med den gemensamma marknaden.

308 Schneider har således till följd av att beslutet om oförenlighet innehöll två rättsstridigheter, som för bolaget kunde förefalla uppenbara, i det legitima syftet att söka få till stånd ett lagenligt beslut avseende koncentrationens förenlighet med den gemensamma marknaden tvingats förhandla om och — den 26 juli 2002 — träffa avtalet om överlåtelse av Legrand och flytta fram tidpunkten för det faktiska genomförandet av denna överlåtelse till den 10 december 2002.

309 Det framgår heller inte av handlingarna i målet att överlåtelseavtalet skulle ha kunnat undertecknas vid en tidigare tidpunkt än den 26 juli 2002, även om det för Schneiders del inte hade framstått som att det ifrågasatta beslutet innehöll uppenbara rättsstridigheter som bolaget ville få prövade av förstainstansrätten.

310 Hänsyn skall nämligen tas till den tidsperiod, med början den 10 oktober 2001, som var absolut nödvändig för arbetet med att upprätta och iordningställa de komplexa ekonomiska mekanismer som ligger till grund för försäljningen av ett företag av Legrands omfattning, vilket visas av de ansträngningar som Schneider gjort för att förmå kommissionen att förlänga den ursprungliga uppdelningsfristen med sex månader.

311 Denna skyldighet att flytta fram tidpunkten för det faktiska genomförandet av försäljningen av Legrand, som uppkommit till följd av Schneiders legitima eftersträvande av

ett beslut innehållande en rättsenlig prövning av koncentrationens förenlighet med den gemensamma marknaden, har med nödvändighet förmått Schneider att medge Wendel-KKR en nedsättning av överlåtelsepriset för Legrand, jämfört med det pris som bolaget skulle ha erhållit i en situation där det hade skett en bindande försäljning och där det inte hade funnits ett beslut om oförenlighet som redan från början föreföll vara behäftat med två uppenbara rättsstridigheter.

312 Den omständigheten att tidpunkten för den faktiska försäljningen av tillgångarna i Legrand flyttades fram till den 10 december 2002 innebar nämligen att Wendel-KKR fått ersättas för den risk för nedgång i värdet på tillgångarna i Legrand som Wendel-KKR exponerat sig för genom att godta ett sådant uppskjutande, om så bara på grund av att kursen på industriaktier skulle kunna förändras negativt under perioden från det att överlåtelseavtalet undertecknades till den senare tidpunkt som parterna fastställt för det faktiska genomförandet av överlåtelsen.

313 Det skall i detta avseende framhållas att det expertutlåtande som ingivits som bilaga 29 till ansökan rör just Schneiders förlorade möjlighet att välja tidpunkt för försäljningen av Legrand.

314 Denna motprestation i form av en prisnedsättning är en annan sak än den ersättning för hävande av avtalet som föreskrivits i överlåtelseavtalet, vilken avsåg det vederlag som Schneider skulle utge om bolaget frånträdde överlåtelseavtalet.

315 Mot denna bakgrund skall åsidosättandet av rätten till försvar i beslutet om oförenlighet anses ha ett tillräckligt direkt samband med den omständigheten att det i överlåtelseavtalet angavs att tidpunkten för det faktiska genomförandet av försäljningen av Legrand skulle flyttas fram till den 10 december 2002, eftersom denna framflyttning var oundgänglig för att Schneider på ett verkningsfullt sätt skulle kunna utnyttja

sin erkända rätt att erhålla ett beslut innehållande en rättsenlig prövning av den i vederbörlig ordning anmälda koncentrationens förenlighet med den gemensamma marknaden, och eventuellt få möjlighet att yttra sig i ett förfarande med erforderliga rättssäkerhetsgarantier.

316 Följaktligen skall den tillräckligt allvarliga överträdelse av gemenskaprätten som fastslagits av förstainstansrätten anses ha ett tillräckligt direkt orsakssamband med den skada som Schneider har lidit till följd av nedsättningen av överlåtelsepriset för Legrand, vilken var direkt förknippad med framflyttningen av tidpunkten för det faktiska genomförandet av överlåtelsen till Wendel-KKR.

317 Det följer av vad som ovan anförts att den tillräckligt klara överträdelsen av gemenskapsrätten i beslutet om oförenlighet skall anses ha ett tillräckligt klart orsakssamband med dels de kostnader som Schneider har haft i samband med det administrativa förfarande för kontroll av koncentrationen som återupptogs efter domarna i målen Schneider I och Schneider II, dels med den nedsättning av överlåtelsepriset för tillgångarna i Legrand som medgivits Wendel-KKR i utbyte mot att tidpunkten för överlåtelsen flyttades fram.

Skadorna och bedömningen av dem

318 Som angivits ovan beslutade förstainstansrätten den 11 december 2003 som en processledande åtgärd att begränsa prövningen till att avse principen om gemenskapens utomobligatoriska skadeståndsansvar och metoderna för att fastställa skadans omfattning.

319 När det gäller de kostnader som Schneider har haft i samband med det återupptagna förfarandet för kontroll av koncentrationen skall det framhållas att bolaget har åsamkats kostnader i samband med det administrativa förfarandet avseende uppdelningen, i samband med rättegången i målen T-310/01, T-77/02 och T-77/02 R och slutligen i samband med återupptagandet av förfarandet för kontroll av koncentrationen. Bolaget har sammanställt dessa kostnader i punkt 150 i ansökan.

320 För att fastställa det belopp med vilket kommissionen skall ersätta Schneider för bolagets kostnader i samband med återupptagandet av kontrollförfarandet är det således nödvändigt att från de kostnader som angivits i föregående punkt dra av de kostnader som Schneider har haft i samband med rättegången i målen T-310/01, T-77/02 och T-77/02 R, de kostnader som angivits i punkt 293 ovan och, slutligen, de kostnader som Schneider med nödvändighet skulle ha haft för korrigerande åtgärder avseende understödjandet, vilka bolaget under alla förhållanden skulle ha varit tvunget att föreslå före antagandet av beslutet om oförenlighet, om detta hade antagits med iakttagande av bolagets rätt till försvar.

321 Parterna skall, inom tre månader från den dag då förevarande dom meddelas, meddela förstainstansrätten vilket belopp avseende denna del av skadan som de fastställt genom en gemensam överenskommelse enligt det beräkningssätt som angivits i föregående punkt, eller, om så inte sker, inom samma tid inkomma med sina beloppsmässiga yrkanden.

322 Den skada som utgörs av prisnedsättningen vid överlåtelsen av Legrand till Wendel-KKR och som orsakats av uppskjutandet av det faktiska genomförandet av överlåtelsen av Legrand till den 10 december 2002 motsvarar skillnaden mellan det pris för överlåtelsen av Legrand som parterna i förevarande fall kommit överens om och det pris som Schneider skulle ha kunnat erhålla från förvärvaren om bolaget vid avslutandet av det första förfarandet för kontroll av koncentrationen den 10 oktober 2001 erhållit ett rättsenligt beslut avseende koncentrationens förenlighet med den gemensamma marknaden.

323 Kommissionen skall sålunda förpliktas att ersätta den skada som det med säkerhet kan fastställas att Schneider har lidit i detta avseende.

324 För att fastställa beloppet för den skada som Schneider har lidit till följd av den nedsättning av överlåtelsepriset för Legrand som bolaget var tvunget att medge Wendel-KKR i utbyte mot att tidpunkten för det faktiska genomförandet av överlåtelsen flyttades fram till den 10 december 2002, skall det inhämtas ett sakkunnigutlåtande i enlighet med artiklarna 65 d, 66.1 och 70 i rättegångsreglerna. Parterna skall beredas tillfälle att yttra sig angående valet av sakkunnig.

325 Den sakkunnige skall tillställas en vidimerad kopia av överlåtelseavtalet av den 26 juli 2002 och sakkunnigutlåtandet av den 1 oktober 2003 angående fastställandet av den skada Schneider gjort gällande, vilka återfinns i bilaga 8 respektive bilaga 29 till ansökan.

Medvållande från Schneiders sida till den skada som bolaget lidit

Parternas argument

326 Enligt kommissionen valde Schneider en juridisk högriskstrategi med avseende på gemenskapens koncentrationskontroll, trots att det enligt fransk rätt fanns möjligheter för bolaget att närma sig Legrand på ett sätt som visserligen innebar en anmälningsskyldighet till kommissionen, men inte en skyldighet att lägga ett offentligt bud.

327 Schneider har genmält att den valda strategin var den enda möjliga utifrån intresset av att inte skada de ekonomiska verkningarna och säkerheten i koncentrationen. Det fanns ingen anledning att anta att kommissionen på detta principiella sätt skulle motsätta sig koncentrationen eller att den skulle åsidosätta bolagets rätt till försvar på sätt som inträffat.

Förstainstansrättens bedömning

328 Det är ostridigt att Schneider förvärvade aktierna i Legrand genom ett offentligt bud, varvid bolaget stödde sig på undantaget i artikel 7.3 i förordningen från den suspensiva verkan av koncentrationer som annars följer av bestämmelserna i förordningen.

329 Genom att på så sätt förvärva kontrollen över Legrand, i den mening som avses i artikel 3.1 b i förordningen, helt i enlighet med såväl fransk rätt som gemenskapens konkurrensrätt, har Schneider utsatt sig för risken att koncentrationskontrollen efter utgången av de tidsfrister som föreskrivs i förordningen skulle utmynna i ett beslut i vilket det konstaterades att den rättsligt sett fullbordade koncentrationen var oförenlig med den gemensamma marknaden, och i en däremot svarande skyldighet att genomföra en uppdelning av tillgångarna i de redan fusionerade företagen.

330 Med hänsyn till omfattningen av den genomförda fusionen och den märkbara förstärkning av den ekonomiska styrkan som den skulle medföra för de två dominerande aktörerna på de franska sektoriella marknaderna för elektrisk lågspänningsutrustning kan Schneider inte ha varit omedveten om att den genomförda fusionen i vart fall riskerade att skapa eller förstärka en dominerande ställning på en väsentlig del av den gemensamma marknaden, och att den därför skulle förbjudas av kommissionen enligt artikel 2.3 i förordningen.

331 Den styrka som koncentrationens parter hade på de franska sektoriella marknaderna och den förstärkning av denna ställning som fusionen medförde framgår nämligen av bilagorna 7–17 i utkastet till anmälningsformulär av den 12 december 2000, som inte längre är konfidentiellt (efter beslut av ordföranden på förstainstansrättens fjärde avdelning den 21 februari 2006, meddelat i förevarande mål, ej publicerat i rättsfallssamlingen, punkt 25), i vilket de anmälande parterna lämnat följande uppgifter om marknadsandelar för de ledande företagen på de franska sektoriella marknaderna under räkenskapsåret 1999:

Segment	Schneider	Cible	Hager	Siemens	ABB
Segment 1 Huvudfördelningscentraler	32	—	—	2	2
Segment 2 Fördelningscentraler	30	7	2	0	1
Segment 3 Kabelkanaler	—	—	4	—	—
Segment 4 Gruppcentraler	32	15	15	0,1	1
Segment 5 Elektrisk utrustning efter gruppcentralen	9	67	3	—	—
Segment 5.A.1 Säkringar och brytare	6	87	—	—	—
Segment 5.A.2 Kontrollsystem	—	—	—	—	—
Segment 5.A.3 Säkerhetssystem	—	—	—	—	—
Segment 5.A.4 Kommunikationsnät	—	—	—	—	—
Segment 5.B Installationstillbehör	31	66	—	—	—
Segment 5.C Kabelbackar	—	38	10	—	—

332 Härav följer att Schneider självt bidragit till den skada som bolaget lidit genom att ta på sig den reella risken för att den rättsligt fullbordade koncentrationen i efterhand skulle förklaras oförenlig med den gemensamma marknaden, och således risken för att bolaget skulle tvingas avyttra de tillgångar som hade förvärvats (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 7 november 1985 i mål 145/83, Adams mot kommissionen, REG 1985, s. 3539, punkt 54; svensk specialutgåva, volym 8, s. 327).

333 Detta gäller emellertid inte för den skada som Schneider lidit genom sitt deltagande i det återupptagna förfarandet för kontroll av koncentrationen, då detta deltagande har skett oberoende av tidpunkten för koncentrationens genomförande.

334 Mot denna bakgrund finner förstainstansrätten att det med hänsyn till omständigheterna i förevarande fall är skäligt att Schneider anses vara ansvarigt för en tredjedel av den ersättningsgilla skada som bolaget lidit till följd av nedsättningen av det överlåtelsepris som det hade överenskommit med Wendel-KKR.

335 Det följer av vad som ovan anförts att kommissionen på de villkor som angivits ovan skall förpliktas att ersätta dels de kostnader som Schneider har haft i samband med det återupptagna förfarandet för kontroll av koncentrationen efter domarna i målen Schneider I och Schneider II, dels två tredjedelar av den skada som Schneider lidit till följd av nedsättningen av det överlåtelsepris för Legrand som bolaget hade överenskommit med Wendel-KKR.

Ränta

Parternas argument

336 Schneider har yrkat att bolaget skall tillerkännas kompensationsränta efter en årlig räntesats om 4 procent på bolaget tillkommande ersättning från dagen då skadan

uppkom, det vill säga den 4 december 2002 när beslutet om att inleda steg II i förfarandet fattades, till dess att slutlig dom meddelas i förevarande mål.

337 Räntesatsen om 4 procent skall även tillämpas på beräkningen av den dröjsmålsränta som skall utgå på bolaget tillkommande ersättning från dagen för meddelande av dom.

338 Kommissionen har gjort gällande att Schneider inte har visat att bolaget har blivit offer för sådana särskilda omständigheter som skulle ge rätt till kompensationsränta. På sin höjd kan dröjsmålsränta utgå på skadeståndsbeloppet från dagen för meddelande av dom.

339 Kommissionen har vidare bestritt den oskäligt höga nivå på 4 procent som Schneider har yrkat.

Förstainstansrättens bedömning

340 Såsom följer av de allmänna principer som är gemensamma för medlemsstaternas rättsordningar, till vilka det hänvisas i artikel 288 andra stycket EG, skall ett yrkande om ränta i regel upptas till sakprövning i ett mål om skadeståndsskyldighet (domen i det ovannämnda målet Dumortier Frères m.fl. mot rådet, punkt 25).

341 Ersättning för en skada som en enskild lidit till följd av ett gemenskapsorgans rättsstridiga handlande syftar till att så långt som möjligt sätta den skadelidande i samma ekonomiska situation som om skadan inte hade inträffat.

342 När villkoren för gemenskapens utomobligatoriska skadeståndsansvar är uppfyllda, som i det nu aktuella fallet, kan gemenskapsdomstolen följaktligen inte bortse från de oförmånliga konsekvenserna av den tid som förflutit mellan tidpunkten för skadans uppkomst, det vill säga den 10 december 2002 då överlåtelsen av Legrand till Wendel-KKR faktiskt ägde rum, och dagen för betalning av skadeståndet, eftersom hänsyn måste tas till den försämring av penningvärdet som inträtt (domstolens dom av den 3 februari 1994 i mål C-308/87, Grifoni mot EKSG, REG 1994, s. I-341, punkt 40, och förstainstansrättens dom av den 13 juli 2005 i mål T-260/97, Camar mot rådet och kommissionen, REG 2005, s. II-2741, punkt 138).

343 Den skadelidande bör i princip ha rätt till ersättning för försämring av penningvärdet fram till dagen för domen i vilken skyldigheten att ersätta den skada som sökanden lidit fastslås (domstolens dom av den 19 maj 1992 i målen C-104/89 och C-37/90, Mulder m.fl. mot rådet och kommissionen, REG 1992, s. I-3061; svensk specialutgåva, volym 12, s. I-55, punkt 35, och domen i det ovannämnda målet Camar mot rådet och kommissionen, punkterna 142 och 143).

344 I den mån skadeståndsfordran vid tidpunkten för den domen varken är bestämd till beloppet eller möjlig att bestämma utifrån fastställda objektiva kriterier, kan dröjsmålsränta inte börja löpa från denna tidpunkt, utan endast i fall av dröjsmål och till dess full betalning sker, från dagen för meddelande av den dom i vilken skadeståndsbeloppet fastställs.

345 Härav följer att beloppet på det skadestånd som Schneider har rätt till från den 10 december 2002 skall uppräknas fram till dagen för meddelande av den dom i vilken skadeståndsbeloppet fastställs. Därefter skall dröjsmålsränta utgå till dess full betalning sker.

346 Den räntesats som skall tillämpas skall beräknas på grundval av Europeiska centralbankens räntesatser för huvudsakliga refinansieringstransaktioner som var successivt tillämpliga under var och en av de aktuella perioderna, ökade med 2 procentenheter. Den får dock inte vara högre än den av Schneider yrkade räntesatsen om 4 procent (domen i det i punkt 342 ovan nämnda målet Mulder m.fl. mot rådet och kommissionen, punkt 35).

Höjning av skadeståndet med hänsyn till nationell skatt

Parternas argument

347 Schneider har yrkat att det skadestånd som skall utgå höjs till följd av den skatt som skall utgå på detta skadestånd.

348 Kommissionen har invänt att, i avsaknad av skatteunderlag, det inte är möjligt att ge skadestånd för skattekostnader. Denna fråga rör inte kriterierna för fastställande av skadeståndet utan prövningen i sak.

Förstainstansrättens bedömning

349 Enligt förstainstansrättens mening skall skadeståndet inte ökas till följd av den nationella skatt som i framtiden kan komma att utgå på beloppet.

350 Enligt det sakkunnigutlåtande som Schneider givit in som bilaga 29 till sin ansökan är det inte klarlagt att det skadestånd som förstainstansrätten beslutar skall beskattas.

351 I alla händelser är frågan om höjning för tidigt väckt, då det inte är klarlagt vare sig vilken storlek som ett skadestånd kommer att ha eller efter vilken skattesats det i förekommande fall skall beskattas av de nationella beskattningsmyndigheterna.

352 Yrkandet om höjning av skadeståndet till följd av den nationella skatt som kan komma att utgå skall således ogillas.

Mot denna bakgrund beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (fjärde avdelningen i utökad sammansättning),

före slutligt avgörande av målet,

följande:

1) Europeiska gemenskapen förpliktas att ersätta dels de kostnader som Schneider Electric SA har haft i samband med det återupptagna förfarandet för kontroll av koncentrationen efter meddelandet av förstainstansrättens dom av den 22 oktober 2002 i målen T-310/01 och T-77/02, Schneider Electric mot kommissionen, dels två tredjedelar av den skada som Schneider Electric har lidit till följd av den nedsättning av överlåtelsepriset för Legrand SA som Schneider Electric var tvunget att medge köparen i utbyte mot att tidpunkten för det faktiska genomförandet av försäljningen av Legrand flyttades fram till den 10 december 2002.

2) Talan ogillas i övriga delar.

3) Parterna skall, inom tre månader från den dag då förevarande dom meddelas, meddela förstainstansrätten vilket belopp avseende den första delen av skadan som de fastställt genom en gemensam överenskommelse enligt det beräkningssätt som anges i punkt 320 i förevarande dom.

4) Om en sådan överenskommelse inte träffas, skall parterna inom samma tid till förstainstansrätten inkomma med sina beloppsmässiga yrkanden.

5) Det skall inhämtas ett sakkunnigutlåtande i syfte att fastställa beloppet för den andra delen av den skada som Schneider Electric har lidit enligt punkt 1 ovan.

6) Schneider Electric och kommissionen uppmanas att yttra sig över valet av sakkunnig eller att inge en förteckning över förslag till sakkunniga i syfte att förstainstansrätten skall välja en av dem.

7) Den sakkunnige skall, för upprättandet av sitt utlåtande, genom förstainstansrättens kanslis försorg tillställas en vidimerad kopia av bilagorna 8 och 29 till ansökan.

8) Den sakkunnige kommer att uppmanas att avge sitt utlåtande inom en frist som fastställs senare.

9) Utlåtandet skall tillställas parterna genom förstainstansrättens kanslis försorg.

10) Skadeståndet skall uppräknas och dröjsmålsränta skall utgå på beloppet i enlighet med de kriterier som anges i punkterna 345 och 346 i förevarande dom.

11) Beslut om rättegångskostnader kommer att meddelas senare.

Legal Wiszniewska-Białecka Vadapalas

Moavero Milanesi Wahl

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 11 juli 2007.

E. Coulon H. Legal

Justitiesekreterare Ordförande

Innehållsförteckning

Tillämpliga bestämmelser ..... II - 2253

Målets bakgrund ..... II - 2256

Förfarande och parternas yrkanden ..... II - 2278

Upptagande till sakprövning ..... II - 2280

Parternas argument ..... II - 2280

Förstainstansrättens bedömning ..... II - 2281

Prövning i sak ..... II - 2283

Parternas allmänna argumentation ..... II - 2283

Förstainstansrättens inledande anmärkningar ..... II - 2287

Rättsstridigheterna i beslutet om oförenlighet ..... II - 2290

Brister i bedömningen av koncentrationens verkningar ..... II - 2290

— Parternas argument ..... II - 2290

— Förstainstansrättens bedömning ..... II - 2291

Åsidosättandet av Schneiders rätt till försvar ..... II - 2294

— Parternas argument ..... II - 2294

— Förstainstansrättens bedömning ..... II - 2295

Övriga rättsstridigheter från kommissionens sida som påstås ha förvärrat den inträffade skadan som beslutet om oförenlighet medfört eller orsakat en särskild skada ..... II - 2299

Bristande lojalitet ..... II - 2299

— Parternas argument ..... II - 2299

— Förstainstansrättens bedömning ..... II - 2301

Åsidosättande av Schneiders rätt till opartisk prövning ..... II - 2303

— Parternas argument ..... II - 2303

— Förstainstansrättens bedömning ..... II - 2304

Kommissionens omedgörliga inställning vid fastställandet av metoderna för uppdelning av Schneider och Legrand ..... II - 2306

— Parternas argument ..... II - 2306

— Förstainstansrättens bedömning ..... II - 2308

Utnyttjandet av de spänningar som uppstått mellan koncentrationens parter .. II - 2311

— Parternas argument ..... II - 2311

— Förstainstansrättens bedömning ..... II - 2312

Kommissionens åsidosättande av sin exklusiva kompetens ..... II - 2313

— Parternas argument ..... II - 2313

— Förstainstansrättens bedömning ..... II - 2313

Huruvida domen i målet Schneider I verkställts efter bästa förmåga ..... II - 2314

— Parternas argument ..... II - 2314

— Förstainstansrättens bedömning ..... II - 2315

Åsidosättandet av rätten till försvar ..... II - 2317

— Parternas argument ..... II - 2317

— Förstainstansrättens bedömning ..... II - 2318

Den felaktiga, illojala och diskriminerande bedömningen av de korrigerande åtgärder som Schneider föreslagit i november 2002 ..... II - 2319

— Parternas argument ..... II - 2319

— Förstainstansrättens bedömning ..... II - 2320

Det påstådda orsakssambandet mellan den tillräckligt klara överträdelsen av gemenskapsrätten i beslutet om oförenlighet och de skador som åberopats i detta avseende II - 2323

Värdeminskningen av Schneiders ägande i Legrand ..... II - 2323

Schneiders kostnader för arvode, administrativa kostnader och rättegångskostnader ..... II - 2330

Den nedsättning av överlåtelsepriset för Legrand som Schneider medgav Wendel-KKR för att tidpunkten för överlåtelsens faktiska genomförande skulle flyttas fram ..... II - 2334

Skadorna och bedömningen av dem ..... II - 2337

Medvållande från Schneiders sida till den skada som bolaget lidit ..... II - 2339

Parternas argument ..... II - 2339

Förstainstansrättens bedömning ..... II - 2340

Ränta ..... II - 2342

Parternas argument ..... II - 2342

Förstainstansrättens bedömning ..... II - 2343

Höjning av skadeståndet med hänsyn till nationell skatt ..... II - 2345

Parternas argument ..... II - 2345

Förstainstansrättens bedömning ..... II - 2346